

emocionálnym nábojom manipulovaný a skreslený obraz reality. Vnímavosť človeka tak upadá a prijímame množstvo postojov, ktoré poznajúcich pravdu, nás dostávajú do svetla nedôveryhodnosti. Nechceme ísť touto cestou. Nová iniciatíva nášho mesta, vydávanie mestských novín, chce poskytnúť pravdu o dianí v meste a jeho okolí spôsobom priamym a jednoduchým. Už v starom Ríme vedeli, že „reč pravdy je prostá“, ako napísal Ammianus Marcellinus, rímsky historik. A práve takto priamo potečie ďalší z mestských informačných tokov smerom k obyvateľom nášho mesta i okolia. Reč našich novín chce byť jednoduchá, prostá a apolitická.

Prostredníctvom mestských novín MoldaVArietas chceme dať slovo do rúk ľuďom. Bezprostredný kontakt novín má zosobňovať hlavne bezprostredný kontakt s Moldavčanmi a s ich názormi na dianie vo veciach verejných.

V meste sa odohrávajú mnohé aktivity bežného života, pôsobi tu veľa skvelých ľudí, o ktorých mnohí ani nevedia a toto by sme Vám radi sprostredkovali. Ďalším cieľom je zorientovať obyvateľa v mnohorakom, niekedy zložitom systéme vedenia a spravovania života v meste a samozrejme podať reálnu a pravdivú informáciu. Som presvedčený, že pravdivá a neskreslená informácia nás všetkých ochráni, a tak nebudeme musieť nikoho presvedčať o pozitívnej snahe meniť naše mesto na mesto kultúrne, moderné, ale aj s úctou rešpektujúce svoju minulosť a tradície.

Som rád, že prostredníctvom novín sa budeme môcť podeliť o naše starosti, poukázať na úspechy či neúspechy a podať informácie, ktorými naše mesto spoločne posúvame vpred.

Prajem Vám všetko dobré.

JUDr. Ing. Slavomír Borovský
primátor mesta Moldava nad Bodvou

Vážení občania, milí čitatelia!

Dovoľte mi začať vetou, ktorou anglický básnik a maliar Wiliam Blake oslovil verejnosť: „Keď poviem pravdu, nie je to kvôli presvedčeniu tých, ktorí ju nepoznajú, ale na obranu tých, ktorí ju poznajú.“

Žijeme dobu, kedy ľudia bažia po pravde a napriek tomu sa im často ponúka zdeformovaný,

Čo je MoldaVArietas?

Ak čítate tieto riadky, názov novín vám svieti z dialky a otázka sa zdá byť nezmyselná. Predsa noviny! Možno vás však zaujíma, ako vznikol a čo znamená? Ak áno, čítajte, ak nie, preskočte.

Nuž, priznáme sa, nevznikal ľahko. S primátorom sme ešte pred registráciou novín viedli dlhé rozhovory a vymenili si množstvo správ na messengeri, kým sme sa zhodli na tom, čo by názov mal a nemal obsahovať.

Má byť jasné, že ide o Moldavu, ale nemá byť prvoplánový. Má vychádzať z minulosti, ale prevažovať má jeho smerovanie do budúcnosti. Má byť krátky, ale výstižný. Má byť dynamický, má vyjadrovať zmenu. Má obsahovať riekou, lebo tá nás spája s Budulovom, ale rieka dominantná nemá byť. Najlepšie by bolo, keby bol totožný v slovenčine aj v maďarčine.

Zadanie takmer ako z Dobšinského rozprávky: „Ale nech mi príde ani vo dne, ani v noci, ani pešky ani vezky, ani nie na koni, po ceste i nie po ceste, ani oblečená, ale ani nahá a nech mi donesie aj dar, aj nie dar!“

Inšpirovaní rozprávkou sme na riešenie tejto dilemy použili vyššie citovaný ženský (dô) vtíp. Zvolali sme kultúrnu komisiu, predostreli jej takmer 100 názvov a vyhlásili sme ako pri konkláve: Zasadnutie sa neskončí, kým sa nedohodneme na názve a z budovy úradu nevystúpi biely dym.

Výsledok? Motali sme sa okolo 5 názvov. Tento tam nebol. Ale v tvorivej atmosfére stretnutia, z vyburcovanej kreativity a možno aj zo strachu a narastajúceho hladu sa zrodilo pomenovanie: MoldaVArietas.

Vzniklo kombináciou názvov: Europica Varietas (Premeny Európy) - je prvý maďarsky písaný cestopis moldavského rodáka Szepsi Csombor Mártona z roku 1620 a slovného základu Molda, ktorý sa nachádza aj v názve mesta. Zároveň sa však toto slovo a jeho odvodeniny Moldaw, Moldau, Polda, Bolda historicky používalo nielen pre pôvodnú osadu, ale aj pre riekou (neskoršie Bodva) a v nemčine je to pomenovanie aj pre riekou Vltavu. Hláska VA v strede je spoločná a riekou Molda mení na mesto MoldaVA a zároveň naznačuje premenu VArietas.

Možno vám táto zloženina znie krkolomne. Na bežné pomenovania rýchlo zabudnete, ale keď si raz zapamätáte zložené slovo, tak vám ostane v pamäti navždy. A ak nie názov, tak veríme, že aspoň obsah našich príspevkov vás obohatí a aj vy sa tak stanete súčasťou Moldavských premien. Lebo o toto nám ide. Meniť k lepšiemu nielen mesto, ale aj ľudí v ňom.
Jana a Tomi

P.S. Čo sa týka pomenovania mesta Moldava nad Bodvou z roku 1927, pri skúmaní pôvodu týchto slov je to obsahový nezmysel. V preklade to znamená Rieka nad riekou. Ibaže by to bol úmysel pri inom konkláve, po ktorom nám neostala zmienka.

Ocenenia mesta obdržali šiesti Moldavčania

Zľava: Andrej Demko, Eva Hudáková, Réka Harajdová, Árpád Ternei, František Greguš

Udeľovanie mestských ocenení je významnou udalosťou, ktorá sa každoročne koná koncom roka v slávnostnej atmosfére vo veľkej sále Mestského kultúrneho strediska v Moldave nad Bodvou.

Tohto roku sa konalo 19. decembra 2019 počas slávnostného zasadnutia mestského zastupiteľstva za účasti všetkých poslancov, rodinných príslušníkov, kolegov a priateľov ocenených.

Po štátnej hymne a úvodných slovách zaznela populárna pieseň Unikát, s názvom príznačným pre túto udalosť, v podaní Mirky Lovászovej. Hudobné podfarbenie - pani učiteľka Barbora Bystrá.

Potom nasledoval príhovor primátora mesta Slavomíra Borovského, v ktorom vyzdvihol osobnú angažovanosť nielen ocenených, ale všetkých tých, ktorí prikladajú ruku k dielu pri rozvoji nášho mesta a vytvárajú jeho pozitívnu stopu.

Nasledovalo samotné udeľovanie cien. Všetci

ocenení boli auditóriu predstavení životopisom a krátkou filmovou dokrútkou, kde sa prejavil aj ich osobný, ľudský a emocionálny rozmer.

Udeľovanie ocenení je podľa nového VZN účinného od októbra minulého roku. Ide o prejav úcty mesta významnej osobnosti alebo kolektívu za zásluhy a prínos v oblasti sociálnej, duchovnej, zdravotníckej, vedy, techniky, kultúry, vzdelávania, politiky, životného prostredia, športu a v oblasti spoločensko-komunitnej.

Na návrh poslancov, ktorí ocenených schválili na 12. zasadnutí mestského zastupiteľstva 21. novembra 2019 v Budulove, boli mestské ocenenia udeľené:

Ing. Andrejovi Demkovi - členovi Predsedníctva regionálnej rady Csemado-ku Košice-okolie a podpredsedi Cserehátskeho ľudovomeleckého spolku pôsobiaceho v údolí Bodvy, Kaňapty a Hornádu za dlhoročnú úspešnú reprezentáciu Moldavy nad Bodvou a okresu Košice-okolie v oblasti národnostnej kultúry.

Cena mesta Moldava nad Bodvou bola

udelená aj **Františkovi Gregušovi**, predsedovi Miestnej organizácie Matice slovenskej v Moldave nad Bodvou za celoživotnú snahu o vzájomné porozumenie a rozvíjanie spolupráce so všetkými školami v meste a v regióne s cieľom zapájania mladej generácie do rozvíjania kultúrneho dedičstva našich predkov.

Vystúpenie Mirky Lovászovej

Cenu mesta Moldava nad Bodvou dostala aj **Réka Harajdová**, talentovaná mladá reprezentantka, za zisk niekoľkých významných titulov v kickboxe, 5-násobné víťazstvo svetového pohára, 2-násobný zisk striebornej medaily na Majstrovstvách sveta a 3-násobný zisk bronzovej medaily na Majstrovstvách Európy.

POKRAČOVANIE NA STRANE 2

Poslednú cenu mesta Moldava nad Bodvou mestské zastupiteľstvo udelilo **Štefanovi Matisovi** za jeho prínos pri ochrane a výskume netopierov, ktoré napomáhajú rozšíreniu dát o živote tohto biologického druhu a podmienkam ich prežitia v prostredí. Menovaný sa ceremonii nezúčastnil z dôvodu vážnych pracovných povinností.

Ceny mesta - diplom, plaketu a finančný dar odovzdávala poslankyňa Jana Ločová, oceneným kyticou kvetov blahoželel primátor mesta, prednostka mestského úradu a súčasťou odovzdávania ocenení bol aj slávnostný zápis do kroniky.

Všeobecne záväzné nariadenie č. 114 o udeľovaní ocenení mesta dáva možnosť udeliť ocenenia aj primátorovi mesta. Primátor mesta udeľuje verejné uznanie osobám a kolektívom za vynikajúce tvorivé výkony, pozoruhodné výsledky v oblasti vedeckej, duchovnej, zdravotníckej, technickej, umeleckej, kultúrnej, športovej, vzdelávacej a verejnoprospešnej činnosti, za úspešnú reprezentáciu mesta doma i v zahraničí, za záchranu ľudských životov a majetku mesta, osobám v roku ich životného jubilea, za prínos v rozvoji mesta a zlepšovaní životných podmienok obyvateľov.

Cena primátora za rok 2019 bola udelená **Arpádovi Terneiovi** za celoživotnú prácu a mimoriadne výsledky vo výchove a vzdelávaní.

Druhú cenu primátora za rok 2019 získala pani **Eva Hudáková** za celoživotnú prácu a mimoriadne výsledky vo výchove a vzdelávaní.

Za ocenených záverečné slovo, poďakovanie a báseň predniesol Andrej Demko.

Slávnostný ceremoniál sa ukončil pozvaním na čašu vína a občerstvenie. Nechýbali i neformálne a srdečné rozhovory, ktoré upevňujú vzájomné spoluzitie, úctu a spolupatričnosť obyvateľov nášho mesta.

Jana Kováčová
foto: Adrián Juríček

Dlhoročný predseda MO Matice slovenskej František Greguš sa usiluje, aby porozumenie, spolupráca a férový postoj vládol nielen pod volejbalovou sieťou, ale aj medzi ľuďmi a spoločnosťami v našom meste.

Talentedá mladá kickboxerka, vicemajsterka sveta 2018 Réka Harajdová, má v útlej postavke dievčatka namiešanú vzácnu kombináciu bojovnosti, vytrvalosti ale aj skromnosti.

Zanietený dlhoročný člen a funkcionár miestneho aj oblastného Csemadoku Andrej Demko ako všestranný umelec rozdáva radosť nielen na javisku, ale rozsieva ju medzi ľuďmi svojimi počínmi vo verejnom živote.

Vždy usmievať a neúnavná riaditeľka Eva Hudáková ako trojročná začala chodiť do materskej školy v Budulove. Lásku k prírode, ale aj tú obyčajnú ľudskú vstúpila mnohým detičkám a teraz tam vychováva aj svojich vnukov.

Vtipný a láskavý Arpád Ternej, zmierený s prívlastkom starší, je nielen obľúbený učiteľ, ale ako triedneho si ho „adoptovali“ tí absolventi moldavskej „PTŠky“, ktorí na stretnutiach po rokoch už svojich triednych nemajú.

Málokto vie, že takmer každý zateplený bytový dom v Moldave má okrem svojich ľudských obyvateľov vbudované aj obydlia pre vtákov. Za týmto riešením stojí dlhoročný neúnavný ochranár prírody, pionier výskumu netopierov na Slovensku, Štefan Matis.

V Slovenskom krase opäť sčítavali netopiere

Objavili 26 ročného netopiera

Na území národného parku **Slovenský kras** aj počas tejto zimy prebieha **zimné sčítanie netopierov** na zimoviskách, z ktorých mnohé svojim významom presahujú hranice Slovenska.

Cieľom tejto každoročne prebiehajúcej akcie, ktorá sa realizuje od roku 1991 v období od začiatku decembra do polovice marca, je sledovanie zmien početnosti jednotlivých druhov netopierov v rámci monitorovaných podzemných priestorov.

Zaznamenali okolo 65 000 jedincov

Národný park (NP) Slovenský kras, ako najrozsiahlejšie krasové územie Slovenska

s výskytom viac ako 1300 jaskýň je najvýznamnejším územím zimného ako aj letného výskytu netopierov. Odborníci (chiropterológovia) zo správy NP Slovenský kras v spolupráci s dobrovoľníkmi počas každej zimy skontrolujú viac ako 100 jaskýň, priepastí a banských diel. Najpočetnejším druhom netopiera je aj počas tejto nie príliš výraznej zimy večernica malá. Na treťom najväčšom zimovisku týchto netopierov v Európe, nachádzajúcom sa práve v Slovenskom krase, bolo zaznamenaných okolo 60 000 jedincov. V Európe sú známe iba dve väčšie zimoviská, v Bulharsku a Rumunsku. Už dlhodobo je sledovaný pokles početnosti u

dvoch druhov netopierov, netopiera obyčajného a netopiera ostrouchého, čo kopíruje nepriaznivý trend aj v iných krajinách Európy. Na väčšine zimovísk absentujú alebo sú prítomné iba v minimálnom počte takzvané chladnomilné druhy, medzi ktoré patrí uchaňa čierna, večernica severská či netopier fúzatý. Na lokalitách ich tradičného výskytu, kde na začiatku tisícročia sa bežne vyskytovali sa teraz objavujú druhy, ktoré obľubujú práve teplejšie prostredie. Tento jav pripisujeme dlhodobému trendu otepľovania, absenciou výrazných zím a zmeny mikroklimatických podmienok v jednotlivých podzemných priestoroch. Najcennejšími zimujúcimi druhmi sú podkovár južný, podkovár veľký, netopier brvitý, lietavec stáhovavý či netopier pobrežný, ktoré sa v iných pohoriach Slovenska vyskytujú mimoriadne vzácne. Podľa doterajších výsledkov v skontrolovaných jaskyniach krasu zimuje 18 druhov netopierov v celkovom počte okolo 65 000 jedincov.

Zimné sčítanie netopierov bude prebiehať až do polovice marca, a preto kontrola ďalších zimovísk ešte môže priniesť veľa zaujímavých poznatkov. Výsledky zimného sčítania predstavujú pre odborníkov významné

vstupné údaje nevyhnutné pri zabezpečovaní manažmentu a ochrany jednotlivých zimovísk a konkrétnych druhov netopierov.

Sčítania prinášajú aj veľké prekvapenia

Každé zimné sčítanie netopierov priniesie určité prekvapenia a nebolo tomu inak ani počas tejto zimy. V Jasovskej jaskyni bol zaznamenaný krúžkovaný podkovár veľký, ktorý bol označený kolegami v Maďarsku v roku 1993. Ide o **26 a pol ročného netopiera**, čo znamená, že je to najstarší jedinec tohto druhu zisteného na území Slovenska a Maďarska.

text a foto: Štefan Matis

Zmeny v Mestskej polícii

„Snažím sa vžiť do situácie ľudí“

Michal Gamráth

(poverený náčelníka Mestskej polície)

Ste čerstvo poverený náčelník, ako to zvládáte?

Je pravda, že mám viac povinností. Tie veci, ktoré spadali do kompetencie náčelníka, mám teraz všetky na starosti ja, ale nie je to také strašné, že by som to nezvládol.

Aké sú úlohy MsP?

Do roku 1989 bola len štátna polícia, ale kriminalita v obciach a mestách začala stúpať, na niektorých úsekoch to bolo ozaj neúnosné a štátna polícia nezvládala tieto veci. Tak nakoniec vyšiel zákon, ktorý umožňuje zriaďovať obecné polície. Má to význam, pretože mestskí policajti sú bližšie k ľuďom.

Momentálne je vás 14. Aký by bol ideálny počet mestských policajtov, ak by financie nezavázali?

Zvládame aj s momentálnym počtom, ale pokiaľ by sa náš stav navýšil o štyroch policajtov, tak by to bolo optimálne.

Cítite morálnu podporu zo strany obyvateľstva?

Väčšinou máme pozitívne ohlasy. Ľudia nám dakujú, že sme im pomohli, ale na druhej strane niekedy stačí jedno nesprávne rozhodnutie a pokazíte si svoje renomé.

Statistiky z posledných rokov nie sú priaznivé.

Za posledné roky kriminalita na území mesta každým rokom narastala. Bolo nám to vyčítané. Nechcem to zakríknuť, ale koncom roka sa nám podarilo znížiť niektoré čísla a niektoré veľmi rapídne. U drobných krádeží nám číslo kleslo oproti minulému roku o 135 prípadov, čo je veľa.

„Hlavným cieľom je dostať policajta k občanovi“

Slavomír Borovský

(primátor mesta Moldava nad Bodvou)

Bolo to pre Vás ťažké rozhodnutie dať návrh na odvolanie náčelníka MsP?

Nebolo to náhle rozhodnutie, dospeli sme k tomu po dlhom procese. Čísla boli hrozivé. Len v oznamovacej priestupkovej činnosti sme mali obrovský nárast. V roku 2015 to bolo okolo 150 hlásených priestupkov, koncom minulého roku to bolo vyše 2000 prípadov. Bývalý náčelník mal viac ako rok, aby vypracoval novú koncepciu a určil priority, čo sa týka poriadkovej služby v meste. Samozrejme, som si vedomý, že k nárastu vo veľkej miere prispieva aj progresívny rozvoj Moldavy. Máme tu už množstvo nových obchodných domov, verejné priestranstvá boli upravené, sme obrovská spádová oblasť, možno až do 50 tisíc ľudí. Ale to neospravedlňuje absenciu koncepčného prístupu k problematike.

Ste si istý, že ak bude zvolený vhodný náčelník, situácia sa rapídne zlepší?

Teraz je iniciatíva z Unie miest, aby sme vytvárali mestské regióny, mohli by sme spraviť aj spoločný policajný úrad. Tým pádom by sme evidovali priestupkovú činnosť aj v iných obciach a videli by sme vzťahy. Takže to nie je len na tom náčelníkovi MsP, ale je to o spolupráci a o víziách. Ak ostaneme sami, nedosiahneme nič. Takéto myslenie by mal mať náčelník MsP. Nie je to len personálna záležitosť, je to záležitosť myslenia a filozofie.

Je počet mestských policajtov dostatočný?

Zisťoval som, ako to funguje v iných mestách. Bolo zaujímavé zistenie, že napríklad v Rožňave nemajú nočné hliadky. Rožňava je 20 tisícové mesto a mestská polícia v noci nehliadkuje a policajti sú schopní zabezpečiť poriadok.

Ako si to vysvetľujete?

To je presne o tom, ako sa ľudia správajú k svojmu mestu. To je ten lokálpatriotizmus, to sú tie veci, ktoré nás nútia k tomu, aby sme dodržiavali predpisy, lebo to nám dáva nejakú istotu. Ja teraz neviem povedať, či je počet policajtov dostatočný, lebo sme prešli na novú organizačnú štruktúru a to by sa malo ukázať časom. Máme skúšobnú lehotu, niekedy v marci by sme mali mať prvé údaje.

Ako hodnotíte zavedenie okrskového systému?

Hlavným cieľom je dostať policajta k občanovi, nech každý okrsk má svojho policajta. Mesto sme rozdelili do troch zón. Chce to aj viac propagácie, aby ľudia vedeli, kto je ich policajtom,

Príslušníci Mestskej polície počas hliadkovania

mňa veľkým problémom je rušenie nočného pokoja. Chcel by som to nejakým spôsobom eliminovať a to by som považoval za veľký úspech, keby sa nám to podarilo. Pozitívne je, že sa bude meniť zákon, idú sa rozširovať právomoci obecnej polície. Ďalším prínosom pre nás je, že v novembri bolo prijaté mestské VZN o zákaze používania alkoholu na verejne prístupných miestach. Veľmi nám to pomohlo.

na koho sa môžu obrátiť. Vývoj tu je, ale sme v skúšobnej lehote.

Akú finančnú rezervu má mesto, vie ešte investovať do MsP?

Po minuloročných vládnych a iných opatreniach sa obciam znížili príjmy. Bezpečnosť je prioritou mesta a určite na to zdroje stále budú, ale treba si uvedomiť, že sú tu aj iné priority. Napríklad zabezpečenie sociálnych služieb mesta. To sú spojené nádoby. Najprv musíme zlepšiť činnosť polície tak, aby bola odborne pripravená a činná, až potom môžeme uvažovať, či budeme navyšovať. Som sklamaný, že Ministerstvo vnútra SR nám zamietlo prostriedky na kamerový systém. Tiež bolo sľubované aj zvýšenie počtu štátnych policajtov a nestalo sa tak.

Aká čiastka z mestského rozpočtu je momentálne vyčlenená na chod MsP?

Zhruba 160 tisíc EUR na rok. Ak je to potrebné, tak priebežne ročne sa preskupujú financie. Napríklad, ak treba kúpiť zbrane, nové ošatenie, atď.

Aké výsledky očakávate o rok?

Aby sa obyvatelia mesta a susediacich obcí vedeli s dôverou obrátiť na mestského policajta.

„Je dôležité, aby boli občania aktívnejší“

István Zachariás

(predseda Komisie pre ochranu verejného poriadku)

Rok ste predsedom Komisie pre ochranu verejného poriadku. Prišli za tento rok od občanov mesta konkrétne podnety ohľadom zhoršovania verejného poriadku?

Jednoznačne. Preto sme sa začali zaoberať na komisii aj fungovaním Mestskej polície. Požiadali sme náčelníka Mestskej polície, aby spolu s komisiou vypracovali novú koncepciu, ktorá bude prispievať k zvyšovaniu miery verejného poriadku. Bohužiaľ, ani po viacerých pokusoch nebol náčelník schopný vypracovať takú koncepciu, ktorú by bola komisia prijala. Chcel by som podotknúť, že v komisii nesedia iba poslanci, ale aj profesionálni policajti a odborníci. Boli sme upozornení aj na to, že disciplína Mestskej polície sa zhoršila a aj tomu sme chceli predísť. Nakoniec sme na zasadnutí Mestského zastupiteľstva náčelníka odvolali. Vedením Mestskej polície zastupiteľstvo poverilo vtedajšieho zástupcu náčelníka. Ten vypracoval nový systém, ktorý sa teraz testuje. Je asi zjavné, že z málo peňazí nie je možné vytvoriť dobrú políciu, takže je pravdepodobné, že v budúcnosti bude potrebné zvýšiť rozpočet Mestskej polície.

Vedeli by ste niečo odporučiť novému náčelníkovi polície?

Mohol by sa zdokonaľiť kamerový systém, prehodnotiť umiestnenie kamier, prípadne zvýšiť ich počet. Ku kamerovému systému by bolo možné zaobstaráť program na identifikáciu tváří. O to dôležitejšie je opäť nastoliť dôveru, aby sa obyvatelia nepozerali na mestských policajtov ako na tých, ktorí ich vždy iba pokutujú, ale aby

šli za nimi, ak potrebujú pomoc či radu. S tým je úzko spätá aj úprava systému parkovania.

Aké výsledky očakávate o rok?

V mestskej časti pri cintoríne prichádza veľa sťažností ohľadom rušenia nočného pokoja. Tieto sťažnosti nie sú vždy opodstatnené, ale poväčšine áno. Ak by sa tento stav podarilo napraviť, bol by som rád. Podľa mnohých občanov nie je bezpečné sa prechádzať po meste po zotmení. To by sa dalo napraviť častejšími obchádzkami a efektívnejším využitím kamerového systému a aj tým, aby mali občania odvahu zavolať na Mestskú políciu, keď sa niečo deje, lebo to je v záujme nás všetkých. Mestská polícia nikdy nebude mať tolko ľudí, aby mohla postaviť policajta všade. Je dôležité, aby boli aj občania aktívni a ak niečo zbadajú, nech na to upozornia. Táto forma spolupráce je bezpodmienečne potrebná na to, aby sa zvýšila úroveň verejného poriadku.

Szabolcs Kőteles

foto: archív MsTV

VZN č. 117 Mesta Moldava nad Bodvou o zákaze predaja, podávania a požívania alkoholických nápojov na verejných priestranstvách Mesta Moldava nad Bodvou

Článok III.

ZÁKAZ PREDÁVANIA, PODÁVANIA A POŽÍVANIA ALKOHOLICKÝCH NÁPOJOV NA VEREJNÝCH PRIESTRANSTVÁCH A VÝNIMKY ZO ZÁKAZU

Z dôvodu ochrany verejného poriadku sa zakazuje celoročne v čase od 0.00 hod do 24.00 hod. denne predávať, podávať a požívať alkoholické nápoje definované v čl. II ods. 1 tohto VZN na verejné prístupných miestach definovaných v čl. II ods. 2 tohto VZN s výnimkou:

- v čase 31. decembra kalendárneho roka od 18.00 hod do 1. januára kalendárneho roka do 4.00 hod.,
- verejné prístupné miesta, s ktorých činnosťou podávanie alebo požívanie alkoholických nápojov bezprostredne súvisí a sú na takúto činnosť v zmysle príslušnej legislatívy prevádzkovo a priestorovo prispôsobené (napr. prevádzky poskytujúce pohostinské a reštauračné služby, mestom povolené letné terasy, ktoré sú súčasťou prevádzok poskytujúcich pohostinské a reštauračné služby a pod.), a to počas prevádzkových hodín príslušného zariadenia,
- podujatí organizovaných mestom Moldava nad Bodvou,
- podujatí oznámených alebo ohlásených mestu v súlade s osobitnými zákonmi (napr. zák. č. 96/1991 Zb. o verejných kultúrnych podujatiach, zák. č. 84/1990 Zb. o zhromažďovaní práve),
- na športových podujatiach, ak je to v zmysle platnej legislatívy dovolené,
- na miestach, kde sa vykonávajú príležitostné trhy podľa platného a účinného VZN o podmienkach predaja, výrobkov a poskytovania služieb na trhovných miestach mesta Moldava nad Bodvou.

**BEZPLATNÁ LINKA
0800 110 159**

**Okrsk č. 1
0940 641 438**

Školská, Bartalossova, Krátka, Nová, ČSA, Hunyadiho, Sv. Rócha, Nám. budovateľov, Nám. mieru, Nám. L. Štúra, Severná, Obrancov mieru, Hlavná, Okružná, Debrádska, J. Kráľa, Vodná, Jiskrova, Polovnicka, Letná, Kováčska

Okrskári:

Alfonz Vislay, Gabriel Holub, Attila Bartaloš, Peter Šuver

**Okrsk č. 2
0940 641 441**

Rožňavská, ČSA, Jókaiho, Podhorská, Žižkova, Oslobodenia, Nová, SNP, Horská, Fábryho, Komenského, Viničná, Cesta Sv. Ladislava, Povstania ČS ľudu, Lesná, Obchodná

Okrskári:

Jozef Bujanský, František Palko, Peter Hodermarský

**Okrsk č. 3
0940 641 443**

Hlavná, Záhradná, Vodná, Rožňavská, Tehelná, Mlynská, Jesenského, Hviezdoslavova, Káľvinská, Dukelských hrdinov, Budulovská, Košická, Železničná, Miestna časť Budulov

Okrskári:

František Straka, Andrej Bozogán, František Juhás

Kolko lásky sa zmestí do krabice od topánok?

Láska – nežné pohladenie od mamy. Láska – pevná ruka otca. Láska - verný pohľad psa. Láska – milý úsmev suseda. Spôsobov lásky je toľko, koľko je ľudí na zemi. Vedeli ste, že láska môže byť ukrytá aj v krabici od obyčajných topánok?

Do tejto výzvy, ktorá sa šírila na sociálnej sieti, sa v decembri zapojili žiaci Základnej školy, Československej armády 15 v Moldave nad Bodvou, žiaci Základnej školy na Severnej ulici 21, pani učiteľky, rodičia, priatelia školy, obyvatelia nášho mesta ba i celého okolia. Cieľ projektu – potešiť vianočným darčekom seniorov v domovoch dôchodcov. Naša spolupatričnosť a láska nepoznala hranice. Vyzbieralo sa spolu neuveriteľných 310 krabíc naplnených láskou, šťastím, porozumením. Tieto darčeky potešili starčekov a starenky v Zariadení pre seniorov – Domov sv. Alžbety v Moldave nad Bodvou, v Domove dôchodcov Patria n.o. v Drienovci, v Zariadení pre seniorov v Medzeve, v Zariadení pre seniorov v Šugove, rozdávali sa aj v Klube dôchodcov v Moldave nad Bodvou a potešili aj Večné deti v našom meste.

Príjemným spestrením predvianočného obdobia bolo aj osobné stretnutie dvoch generácií

– detí a starých z domovov. Odovzdávanie sprevádzal kultúrny program žiakov našich škôl v podobe piesní, kolied či vinšov pod taktovkou pani učiteľiek. Pravdu povediac, neraz vyhrkli i slzičky na oboch stranách. Veď pre mnohých starých to bol jediný darček, ktorý na Vianoce dostali. A tak naše deti vyčarovali v domovoch krajší svet.

„Bola to výzva, ktorá priniesla do života starých svetlo, teplo a najmä lásku. Darčeky si seniori stískali pevne v lone, ocenili úpravu i vzhľad darovaných krabíc a v neposlednom rade i obsah,“ uviedla Mgr. Antónia Sopková, riaditeľka Zariadenia pre seniorov – Domov sv. Alžbety v Moldave nad Bodvou.

Čo obsahovali? Krabičky boli rovnomerne naplnené aspoň jednou vecou z každej kategórie: sladké – slané (keksiky, čokoláda, medovníčky, tyčinky...), z kategórie zahreje zvnútra (čaj, káva, horúca čokoláda...), z kategórie zahreje zvonku (šál, šatka, čiapka, rukavice, papuče...) z kategórie drogeria – kozmetika (sprchovací gél, šampón, papierové vreckovky, pena na holenie, kolínska voda...), a nechýbala ani kategória niečo pekné – milé (čokolievka, čo poteší babičky alebo deduškov – dobrá knižka, vlastnoručne nakreslený obrázok, fotorámik, krížovky porcelánový sloník...). Z

bezpečnostných dôvodov boli všetky krabice skontrolované koordinátorkami projektu - pani Beátou Szilvássyovou a Mgr. Sylviou Strámovou.

Kolko lásky sa zmestí do krabice od topánok? Vie to niekto odvážiť? Dá sa to vypočítať? Určite nie. Jedno je však isté. Aj my, Moldavčania, sa

vieme spojiť pre dobrú vec. Keď si na jar kúpite topánky, krabicu určite neodhadzujte, lebo o rok do nej spoločne zabalíme našu ľudskosť, empatiu a lásku.

Iveta Klajberová
foto: Základné školy

Odovzdané symboly: nový status Budulova v meste

Rozhodnutie Heraldickej komisie SR v lete 2019 ukončilo štvorročnú vášnivú diskusiu týkajúcu sa symbolov mestskej časti Budulova. Erb a návrh zástavy si tak prešli dlhú trnistú cestu.

Diskusiu by sme mohli prirovnať k diskusii o rakúsko- uhorskom vyrovnaní, kde si tiež kládli otázku: S Rakúšanmi či bez nich?

Čo sa týka Budulova, viac desaťročí sme zvažovali: S Moldavou či bez nej? Aj v tomto prípade sme dospeli k takzvanému vyrovnaniu a vzniknuté symboly rozhodne prispievajú k zvyšovaniu sebavedomia Budulova.

20. septembra 2019 prišla očakávaná chvíľa - oficiálne bol odhalený a daný do užívania erb a zástava mestskej časti. Táto slávnostná chvíľa bola vzácna aj preto, že pred 130 rokmi sa spojil Malý Budulov s Veľkým Budulovom a ich symboly sa teraz spojili v zhotovenom erbe. Oslava bola parádna. Začala spoločným sprievodom na koňoch a pokračovala pred kultúrnym domom, kde vystúpil so slávnostným príhovorom primátor mesta Slavomír Borovský a poslanec mestského zastupiteľstva Vojtech Bodnár, ktorí odhalili nové symboly.

Nesmierne nás teší, že od septembra sa na oficiálnej stránke mesta a na dokumentoch popri zástave a erbe Moldavy nad Bodvou objavuje aj

ten budulovský.

Prečo majú tieto symbolické také význam? Možno práve preto, lebo Budulov začína vnímať Moldava už aj oficiálne ako rovnocenného partnera a hlási sa k jeho existencii aj v bežných dňoch. Opravy chodníkov a ciest v mestskej časti, po etapách prebiehajúca oprava kultúrneho domu

realizovaná mestom a Mestským kultúrnym strediskom v Moldave nad Bodvou, to všetko prispieva k posilneniu vedomia, že Budulov je pre mesto dôležitý a s „vyrovnaním“ to skutočne myslí vážne.

Imrich Kováč
foto: Adrián Juríček

História koruny

Pred 120 rokmi sme po prvýkrát začali platiť papierovými korunami

Ak poviem koruna, nemyslím na ozdabu hlavy panovníkov. Hovorím o platidle, ktoré je nám mnohým dobre známe. Vieme, že na svete sa v minulosti platilo i v súčasnosti platí korunami. Poznáme dánsku či švédsku korunu, naši susedia platia českými korunami. Svoju pozornosť však upriamim na tie platidlá, ktoré kedysi platili v našich končinách. Koruna slovenská či československá žije v našej pamäti dodnes. Dokonca naši predkovia či starí rodičia spomínali ešte aj korunu, ktorou sa platilo v Rakúsko-Uhorsku.

Používanie koruny sa v našich končinách zaviedlo 1. januára 1900. Tento rok teda oslavujeme 120 výročie. Táto veľká zmena nastala v Moldave nad Bodvou v období, keď na čele mesta stál Márton Nagy. Prvým pokladníkom mesta, ktorý už musel počítať v korunách, bol Károly Persenszky. 20. januára 1900 bola schválená výstavba novej budovy školy, ktorá bola kalkulovaná v korunách a bola by stála 63 396 korún a 50 halierov.

No po vzájomnej dohode vedenia mesta so spišskonovoveským inžinierom Fülöpom Feketem dostali ešte na výstavbu 15 % zľavu. Budova školy bola postavená do 5. januára 1901 a o dva dni na to bola otvorená. Stojí dodnes a slúži svojmu pôvodnému cieľu. Stavba, ktorá sa nachádza na námestí, stála mesto nakoniec 59 744 korún a 75 halierov.

Dôvody menovej reformy v monarchii boli globálne. V minulosti prechádzali jednotlivé štáty z krytia striebrom na krytie valút zlatom. Už pred a počas XIX. storočia celosvetovo vzrástla žažba striebra. Táto skutočnosť negatívne vplývala na hodnotu starých platidiel. Monarchia dlho vydržala pri krytí striebrom. V roku 1891 vtedajší minister financií Sándor Wekerle predložil návrh na menu krytú zlatom. V Uhorsku k tomu došlo v roku 1892 na základe Zákona číslo XVII. No ani po tom nebola situácia jednoduchá. Sťahovanie starých zlatiek z obehu trvalo až do roku 1900. Na stiahnutie zlatkových bankoviek bolo treba čakať do konca roku 1902. Dobové zdroje

10 korún z roku 1960

100 korún z roku 1945

5 korún z roku 1919

20 korún z roku 1913

spomínajú, že prechod na korunovú menu šiel veľmi ťažko a v krajine boli oblasti, ktoré sa novej mene prispôbovali veľmi ťažko. Kuriozitou je, že strieborné zlatky - forinty platili v Maďarsku až do roku 1927, do stiahnutia korunovej meny.

I. svetová vojna priniesla ďalšie zmeny. Objavili sa okolkované bankovky. Boli to peniaze bývalej monarchie označené československými, rakúskymi resp. maďarskými kolkami. Na krátky čas si v tomto priestore vyžiadali svoje miesto aj platidlá Maďarskej republiky rád. Potom sa medzi nové rakúske, maďarské, srbské (chorvátske,

slovenské a srbské v rámci Srbského kráľovstva) koruny zaradila aj československá koruna, ktorá bola menou I. Československej republiky a po skončení II. svetovej vojny sme ju používali aj v rokoch socializmu až do rozdelenia federácie, keď už hovoríme o slovenskej koruně. Éra koruny končí zavedením eura. Staré mince a papierové platidlá sa premiestnili k vášnivým zberateľom. Na obrázkoch prinášame niekoľko ukážok starej korunovej meny. Určite sa medzi čitateľmi nájdu takí, ktorí si niektoré z nich živo pamätajú.

text a foto: P. Halász

Nie je koruna ako koruna, alebo Príbeh moldavských "falošných korún"

Stalo sa to pred 20 rokmi. Moldavou sa ako blesk začala šíriť informácia, že v meste sa dostali do obehu falošné 20 korunové bankovky. Ako niekdajší notafilista (zberateľ papierových platidiel), som spozornel.

Poznávacím znakom falzifikátu vraj bol chýbajúci vodoznak, ktorý bol a je jedným z najhlavnejších identifikačných znakov pravosti. Po tejto informácii nasledovala ďalšia: Vraj niet sa čoho obávať, lebo sporiteľňa tieto falošné bankovky zamení za pravé.

To mi už absolútne nedávalo žiaden zmysel, veď je predsa absurdné, aby banka zamieňala falošné bankovky. V pomerne krátkej dobe sa mi podarilo takúto „falošnú“ bankovku získať a porovnať s „pravou“. Na moje prekvapenie som zistil, že bankovky nie sú falošné. Nejakým

zázrakom prešlo kontrolou neznáme množstvo chybných bankoviek a tie sa dostali do obehu. Chybne vytlačené bankovky majú opačne nastavený papier a ochranný vodoznak sa nachádza na protihledej, potlačenej strane bankovky.

O tom, či sa tieto bankovky objavili aj v iných kútoch Slovenska neviem, ale v Moldave nad Bodvou v obehu boli. Viem aj to, že viacero ľudí si predmetnú bankovku v Moldave odložilo. Takže, ak doma v nejakej knihe či obálke nájdete neplatných 20 Sk s Pribinom, pozrite sa, či má bankovka vodoznak. Možno objavíte malý poklad a kúsok moldavského príbehu pred dvadsiatich rokov.

text a foto: -dodi-

Moldavské "falošné koruny"

SOM

Správy o meste

stiahni si novú aplikáciu

Moldava nad Bodvou - Szepsi

dostupné v

Oheň, vodu strážte!

Pred 145 rokmi sa zrodila myšlienka založiť hasičský zbor v Moldave nad Bodvou.

A nielen v Moldave. Môžeme hovoriť o dvojitom výročí. Veď aj hasičský zbor v niekdajšom Uhorsku oslavuje svoje 150. narodeniny.

Na web stránke pannontuzvedelem.hu sa dočítate, že rímsky cisár Augustus v roku 21 pred naším letopočtom vydal nariadenie, aby bolo 600 otrokov vybavených a vycvičených na hasenie ohňa (prefectures urbi). V Uhorsku už sv. Štefan I. vydal prísny zákon, ktorý okrem iného nariadením oslobodzuje od cirkevných obradov osoby, ktoré strážili oheň. Prvý dobrovoľný hasičský zbor vznikol podľa vyššie uvedenej stránky v kolégiu v Debrecíne. Boli to takzvaní noční strážcovia ohňa, „vigili“ (od slova vigilia – bdenie), ktorí v trojhodinových intervaloch strážili „spánok kolégia“. Koncom XVII. storočia sa podieľali aj pri hasení požiarov v meste. V roku 1788 Jozef II. nariadil prvé protipožiarné opatrenie v krajine. V zmysle tohto nariadenia musela každá obec, ktorá mala viac ako 50 obyvateľov, povinne zriadiť hasičskú zbrojnicu. Na podnet Ödöna Széchenyiho, ktorý inicioval vznik dobrovoľných hasičských

„nemzeti botosok“, ktorí strážili nočný život miest. Menovalo ich predstavenstvo a richtár. Mali podobné kompetencie ako polícia. V noci mohli chodiť s krátkou palicou v ruke a okrem poriadkovej služby dohliadali aj na ochranu pred požiarom. Mená niekoľkých takýchto strážnikov sa zachovali dodnes. Boli nimi András Paszter, György Heczko, Károly Darvas a János Radóczy.

O vzniku hasičského zboru v Moldave nad Bodvou sa rozhodlo 7. marca 1875. Na zriadenie zboru a vypracovanie jeho štatútu zvolilo zastupiteľstvo mesta komisiu. Vtedy nariadili aj to, aby v každom dome bol k dispozícii jeden hasičský hák, handra a sud vody (Neupauer Gyula). V starších domoch ešte tieto háky môžeme nájsť. Z apríla 1885 sa zachovali dôkazy, ktoré jednoznačne hovoria o dobrovoľnom hasičskom zbere. Známa hasičská zbrojnica na Školskej ulici ukrýva ešte mnoho faktov a informácií, ktoré by sa určite oplatilo skúmať a spracovávať. Až do roku 1972 niesli na svojich pleciach väčšiu časť ťarchy bojov s ohňom v okolí Košíc dobrovoľní hasiči. Vtedy vymenovali na čelo moldavských hasičov

pplk. Ing. Peter Vidašič (vľavo) a pplk. Ing. Miloš Kováč (vpravo)

Keď všetci utekajú preč, hasič príde pomôcť

Rozhovor s pplk. Ing. Milošom Kováčom, riaditeľom, a pplk. Ing. Petrom Vidašicom, zástupcom riaditeľa Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru Košice-okolie.

Kolko hasičov pracuje v Moldave?

Kováč: V zmenovej službe pracuje celkovo tridsať hasičov. Máme tri zmeny na každej po desať príslušníkov.

Vaše najkomplikovanejšie prípady?

Kováč: Z posledných si spomeniem na dve dopravné nehody pri Turni n. B. Jedna bola tá, keď vodič nedal prednosť pri odbočke do Turne nad Bodvou. O život prišli štyria cestujúci, v tej istej oblasti zaspal v dodávke vodič, vyletel mimo cesty a vrazil do billboardu. V dodávke bolo šesť ľudí - našťastie nikto neprišiel o život. Dávnejší prípad, ale bola to kuriozita, keď pri Dvorníkoch spadlo auto z mosta na kolajisko.

Vidašič: Ja sa pamätám na prípad pred 12 rokmi, keď zasypalo robotníka pri výkopových prácach - bagrovaní. A ďalší vážny prípad, ktorý sa mi vryl do pamäti, sa stal asi v roku 2008 v Medzeve, keď vybuchol panelák a horeli tri poschodia nad sebou. **Dostali ste nejaké nové usmernenia po tragédii v Prešove?**

Kováč: Nie. My máme jasné postupy. Akonáhle je vyhlásený výjazd, jednotka ide na miesto, vykoná sa prieskum a veliteľ zásahu, rozhoduje o postupe. Keď vieme, že ideme k úniku plynu, tak už hneď upozorníme aj pracovníkov plynárenskej služby. My na mieste vykonáme merania, prípadne evakuujeme a pomáhame pri zamedzení úniku plynu. Jediné usmernenie, je pre správcov bytových domov, aby zvýšili svoju pozornosť pri všetkých predpísaných revíziách a kontrolách v bytových domoch.

Kedy majú ľudia volať hasičov?

Kováč: Netreba volať hasičov napr. keď vám zblknú potraviny na sporáku. To stačí opatrne vziať tú panvicu alebo hrniec, vložiť do drezu a zaliat vodou alebo niečím prekryť a zamedziť ďalšiemu požiaru. K tomu určite netreba volať hasičov. Ale keď mi chytí kuchynská linka alebo digestor a požiar sa začína šíriť ďalej, tak nebudem behať a zháňať hasiaci prístroj, ale rovno volám hasičov. Ak sa mi do ich príchodu podarí požiar zlikvidovať, nič sa nedeje. Hasiči prídu a skontrolujú to.

Môže hasič odmietnuť zúčastniť sa zásahu?

Kováč: Nie. My fungujeme na princípe nadriadenosti. Keď rozkaz znie vpred, tak ideš. Jediné, ak by náhodou príslušník došiel k dopravnej nehode a má tam rodinných príslušníkov, tak vtedy má možnosť sa nechať vystriedať.

Vidašič: Chlapci sa každý deň pripravujú na zvládnutie zložitých situácií. Na zmenách prebieha zdokonaľovacia príprava, kde sa fyzicky pripravujú na tie udalosti. Ak treba vstúpiť do nebezpečného priestoru, tak to pôjde jednoducho, lebo sú pripravení.

Dostávajú hasiči po väčších nehodách psychologickú pomoc?

Kováč: Každý z príslušníkov sa s tým vysporiada individuálne, ale pokiaľ to potrebujú, tak máme v zbere aj psychologickú službu.

Ozajstny chlap nezavolá psychológa.

Kováč: To nie je pravda. Keď je potrebné, voláme psychológa.

Vidašič: Príslušník v čase vykonávania svojej práce nerozmýšľa, on robí striktné naučenú prácu, podľa pokynov a príkazov veliteľa zásahov. Až potom nastáva čas, že si sadnú, podebatujú o tom, čo bolo ťažké, čo im robilo problém. Chlapci pri zásahoch vyslobodzujú ťažko ranených, vidia zdevastované ľudské telá...

Paríž má Eiffelovu vežu, Moldava má hasičskú cvičnú vežu. Využíva sa vôbec?

Kováč: Áno. V Slovenskej republike sa realizuje hasičský šport a jedna z disciplín hasičského športu je výstup s hákovým rebríkom do štvrtého poschodia cvičnej veže. Príslušníci okresného riaditeľstva Košice-okolie dosahujú veľmi dobré výsledky v tomto športe. Naším najlepším výsledkom bolo 4. miesto v rámci Slovenska.

Máte dajaký odkaz pre Moldavčanov?

Vidašič: Prosíme o ohľaduplnosť občanov pri výjazdoch a zásahoch, aby dodržiavali potrebný odstup, ktorý potrebujú hasiči na to, aby mali bezpečný priestor pri práci na zásahoch. Ľudia často ohrozujú nielen hasičov, ale aj samých seba.

Aký je správny postup?

Kováč: Keď zaregistrujem v spätnom zrkadle auto, ktoré si vynucuje právo prednostnej jazdy, nie je dobré zastaviť. Správne je spomaliť, dať smerovku doprava, stiahnuť sa na kraj, počkať kým auto prejde, smerovka doľava a vrátíme sa naspäť do jazdného pruhu. Na diaľniciach zase treba vytvárať uličku v strede.

Uznávajú vás ľudia?

Kováč: V posledných rokoch máme najvyššiu mieru dôveryhodnosti v porovnaní s políciou SR a armádou SR. Veľmi si to ceníme a robíme všetko preto, aby sme náš kredit nestratili. Občanmi sme vnímaní pozitívne. Keď všetci utekajú preč, hasič im príde pomôcť. A na záver by som chcel upriamiť pozornosť čitateľom, že mesto Moldava nad Bodvou má aj dobrovoľný hasičský zbor obce a bolo by veľmi vhodné, keby sa mladšia generácia zapájala a pokračovala v tejto verejne prospešnej činnosti.

Szabolcs Kőteles
foto: OR HaZZ KS

Cvičenie niekdajších moldavských hasičov v časti obce nazývanej Danca

Socha sv. Floriána v Jasove

zborov, začal v Pešti od 1. februára 1870 pôsobiť profesionálny hasičský zbor, ktorý mal pôvodne 12 členov. Toto číslo sa do konca roka strojnásobilo. Széchenyiho prácu si všimli aj v zahraničí. Turecký sultán ho pozval na návštevu, aby v Istanbule pomohol pri založení hasičského zboru. Všetky tieto informácie sa dozvieme aj z internetovej stránky - Protipožiarna databanka „Lánglovagok Tűzvédelmi Adatbázis“ (www.langlovagok.hu).

150. výročie založenia Maďarského hasičského združenia si v tomto roku pripomenie aj Maďarská pošta vydaním poštovej známky. 1. februára 2020 hasičské združenie pri peštianskej časti Alžbetiného mosta v blízkosti pôvodného sídla prvého profesionálneho hasičského zboru odhalilo pamätnú tabuľu na počesť grófa Ödöna Széchenyiho. Maďarská národná banka pri príležitosti 150. výročia založenia Maďarského hasičského združenia vydá dve príležitostné mince v nominálnej hodnote 10 000 a 2 000 forintov, ktorých autorom je István Holló. Rub mince zdobí postava sv. Floriána, ochrancu hasičov. Na území Slovenska bol najstarší hasičský zbor založený v Bratislave v roku 1867. Súčasný Hasičský a záchranný zbor funguje od roku 2002, zákon číslo 315/2001.

Aj v našom kraji sa kládol veľký význam na protipožiarnu ochranu. Dôkazom sú sochy sv. Floriána v Jasove a v Mokranciach (ale aj v iných obciach). Začiatkom XIX. storočia zohrávali dôležitú úlohu v oblasti hasičstva aj cechy.

Bohužiaľ, o tom, aká bola situácia v oblasti protipožiarny ochrany v dobe veľkého požiaru v roku 1794, sme žiadne zápisy nenašli. Vieme však, že mimo cechov zohrávali v minulosti dôležitú rolu hlásnici a noční strážnici (vartáši). Úlohu nočných strážnikov posilnili aj tzv.

László Baffyho st., ktorý pôsobil v zbere až do roku 1996. Organizoval profesionálnu hasičskú jednotku (1975). Táto mala v začiatkoch troch členov s dvoma hasičskými autami Škoda 706 (CAS 7 a CAS25). Spomedzi hasičov pôsobiacich v Moldave nad Bodvou v sedemdesiatych rokoch minulého storočia je hodno spomenúť tých najstarších. Okrem už spomínaného L. Baffyho to boli A. Gaál, L. Turnyánszki, Š. Bužický, P. Bužický, G. Turnyánszky, J. Jacko, L. Béreš, († 2005), V. Dorák, M. Graffy, Ing. Fr. Hradický († 2003), R. Štrbák († 2001). Začiatkom minulého storočia mali hasiči aj reprezentatívnu úlohu. Zúčastňovali sa na veľkonočnej procesii vzkriesenia a čestnej stráže svätého hrobu v rímskokatolíckom kostole. Naši hasiči s úctou spomínajú na svojich kolegov, ktorí už opustili ich rady. V priestoroch hasičskej stanice sa nachádza expozícia protipožiarny techniky. Najdeme tam zaujímavosti, ako štvorkolesový ručný hasičský vozík z roku 1776, dvojkoľosový vozík z rokov 1789 a 1797. Z roku 1889 tam môžeme nájsť aj hasičský voz ťahaný koňmi, aj motorové hasiace zariadenia z rokov 1945, 1950 či 1968, staré hasičské prilby aj uniformy. Za vznik múzea môžeme ďakovať v prvom rade L. Baffymu st. a A. Oravczovi, ktorí sa o to aktívne pričínili v rokoch 1985 – 1995.

text a foto: P. Halász

Moldavskí hasiči

Športovci z Moldavy žali minulý rok úspech za úspechom

Adam Klajber neprestáva prekvapovať

Rok 2019 bol pre športovcov z Moldavy nad Bodvou vydarený, mnohí bodovali v domácich i zahraničných súťažiach. Medzi najúspešnejších moldavských športovcov patrí v súčasnosti určite 16 ročný stolný tenista Adam Klajber, ktorý je slovenským reprezentantom od svojich 11 rokov. Svojimi víťazstvami nadviazal na veľmi úspešný rok 2018, kedy získal bronzovú medailu na Majstrovstvách Európy v rumunskej Kluži, následne bol v marci 2019 ocenený v anketе Športová osobnosť Košíc v kategórii Nádej. Poctilo si ho aj mesto Rožňava cenou pre najúspešnejšieho športovca mesta, keďže v stolnotenisovej extralige mužov reprezentoval rožňavský Geológ.

Minulý rok sa Adamovi darilo. Stal sa víťazom celoštátnej súťaže o slovenský pohár mládeže, keď zo štyroch celoštátnych súťaží zvíťazil v troch a raz bol druhý. V máji sa stal majstrom Slovenska v dvojhre a vicemajstrom v zmiešanej štvorhre dorastencov. Jeho celková doterajšia bilancia úspešnosti na majstrovstvách Slovenska tak narástla na 22 medailí, z toho desať zlatých. Pýši sa titulmi majstra Slovenska vo všetkých

Sústredený Adam Klajber na podaní

mládežníckych kategóriách. Úspešný bol pre Adama aj jún. V marockom Agadire na turnaji ITTF Junior Circuit v kategórii juniorov nenašli slovenskí reprezentanti Klajber a Delinčák premožiteľa v zápasoch základnej skupiny a postupne zvíťazil nad súpermi zo Švédska, Saudskej Arábie a Maroka a domov prileteli s dvoma zlatými medailami – po jednej získali za dvojhru i za štvorhru. V roku 2019 sa zúčastnil viacerých turnajov svetového mládežníckeho okruhu organizovaných medzinárodnou stolnotenisovou federáciou, na ktorých získal šesť pódiových umiestnení, z toho trikrát zlato. Najväčší úspech dosiahol v slovinskom meste Otočec, kde doslova exceloval a vo finále turnaja v dvojhre porazil Chorváta Ivora Bana, majstra Európy z roku 2018 a pridali k tomu striebornú medailu v súťaži družstiev a bronzovú vo štvorhre. V Nitre na turnaji Slovak Junior Cadet Open naša reprezentácia získala bronz v zostave Klajber, Delinčák a Diko.

Adamovi išla karta aj v súťaži mužov, keď po základnej časti extraligy koncom roka figuroval v rebríčku úspešnosti na piatom mieste s 83,3% víťazstiev. V súťažiach o Slovenský pohár mužov skončil na treťom mieste. V novoročnom Slovenskom rebríčku dorastencov figuruje na druhom mieste, vo svetovom rebríčku dorastencov na krásnom 24. mieste, v európskom rebríčku na 13. mieste a v rebríčku mužov SR na

9. mieste. V súčasnosti je reprezentantom SR v kategórii junior a mužov do 21 rokov.

Medaily zbierali aj biliardisti

Počas uplynulého roka sa darilo aj našim hráčom biliardu. Tí si svoje prvé tohtoročné úspechy na konto pripísali už vo februári, keď

Moldavskí biliardisti. Zľava: Fűrjész, Halász, Lukács

odohrali predohrávku 5. kola 2. biliardovej ligy Rebild. Ich súperom bol 2. BC Billiard Club 8 Banská Bystrica, nad ktorým zvíťazili 6:3, keď Zoltán Lukács vyhral všetky tri zápasy, Zdenko Zavadinka dva a Ján Fűrjész jeden. Potom už zbierali jednu medailu za druhou, dokopy si ich domov doniesli 17. Z toho tri zlaté, tri strieborné a bronzových až jedenásť. „Prvkrát sme tohto roku hrali Slovenskú biliardovú ligu - východ, kde hralo šesť tímov. V zostave Attila Halász, Ján Fűrjész a ja sme skončili celkovo tretí. Okrem toho sme absolvovali aj turnaje v Košiciach a hráme ešte ďalšiu ligu - Biliardovú ligu dvojíc, v ktorej tvorím dvojicu s Attilom Halászom. Čo sa týka jednotlivcov, na Majstrovstvách Slovenska seniorov som skončil na šiestom mieste,“ hodnotí sezónu predseda biliardového oddielu Zoltán Lukács. Moldavskí biliardisti sú spolu s Prešovom a Bardejovom spoluorganizátormi Východoslovenského biliardového pohára. Zoltán Lukács získal v tejto súťaži druhé miesto a okrem toho sa zúčastnil aj turnajov v Poľsku, Rumunsku, Maďarsku a Čechách. „Úspechy v zahraničí nás samozrejme tešia, ale pre nás je dôležité to, aby sme biliard spopularizovali hlavne tu na východe,“ vraví Lukács, spokojný s minuloročnými výsledkami klubu.

Zuzka Ucekajová a Ľuboš Rozenberg sa vrátili so zlatom

Zápasnícky klub Moldava nad Bodvou sa v apríli zúčastnil Memoriálu Jána Židzika v Snine, kam prišiel v zostave Dávid Šváb ml., Zuzana Ucekajová a Ľuboš Rozenberg, ktorý nenašiel premožiteľa a svojím skvelým výkonom si vybojoval zlatú medailu. So zlatom sa domov vrátila aj Zuzana. V máji sa Moldavčania zúčastnili Majstrovstiev Slovenska mladších žiakov a mladších žiačok v zápasení vo voľnom štýle v Rimavskej Sobotе. Do bojov o medaile zasiahli Matúš Béreš, Zuzana Ucekajová a Ľuboš Rozenberg. Ten podal v hmotnostnej kategórii do 73 kg suverénny výkon a víťazstvom sa tak zapísal do histórie ako prvý moldavský zápasník s titulom majstra Slovenska. Na stupne

víťazov sa postavila aj Zuzana Ucekajová, ktorá získala bronz. Na jeseň sa konali Majstrovstvá Slovenska v grécko - rímskom štýle, kde striebro v hmotnosti do 85 kg vybojoval opäť Ľuboš Rozenberg, bronz do 35 kg Matúš Kováč a 6. miesto v hmotnosti do 48 kg Dávid Almáši. V uplynulom roku zápasníci v krajskej žiackej lige obsadili 6. miesto a jednotlivých kolách zvíťazili

Moldavskí zápasníci s trénerom Scirankom (vľavo)

Lara Zsebesi, Damián Szmolniczký, Dávid Šváb, Dorián Nagy, Ľuboš Rozenberg, Alexandra Fabóová. „Ľuboš Rozenberg vyhral vrátane MSR ďalších 11 turnajov, z toho dva v Maďarsku a jeden v Česku. Lara Zsebesi štyri turnaje na Slovensku. Za minulý rok náš klub vybojoval teda tri medaily z Majstrovstiev Slovenska a celkovo na rôznych súťažiach viac ako 40 medailí vybojovali moldavské deti,“ vraví tréner Martin Sciranka. So sezónou sa zápasníci rozlúčil 7. decembra na Memoriáli Mikuláša Athanasova v Košiciach. Pre zverencov trénera Sciranku to bolo 20. podujatie v tomto roku a sezónu zavŕšili úspešne, domov priniesli 6 medailí. V súťaži klubov sa umiestnili na 6. miesto.

Šťastná Réka Harajdová po víťaznom zápase

Atléti mali majstrovský rok

V roku 2019 zažiaril na športovom nebi aj Athletic Legion Club vedený Norbertom Peczem. „Teší ma náš úspech na Majstrovstvách východného Slovenska družstiev v Košiciach, kde

sme s mladšími žiakmi skončili prví, so staršími druhí a mladšie žiačky získali tretie miesto. Na Majstrovstvách Slovenska v Kysuckom Novom Meste bol Denis Fridmanský tretí v behu na 10 kilometrov,“ hovorí spokojný tréner. Ten si veľmi cení aj víťazstvo detí na pretekoch Pravda - Televízia - Slovnaft, ktoré pre nich znamenalo postup do finále v Šamorine v X-Bionic areáli. „V júni sme reprezentovali Slovensko na 14. ročníku Medzinárodných hier v poľskom Lowiczi, kde sme si získali dve medaily. Peter Képeš zlatú v skoku do výšky a András Takács bronzovú v behu na tisíc metrov. V septembri sme sa zúčastnili na Detských európskych atletických hrách v Brne. Fantastický výsledok tam dosiahol Daniel Jančík, ktorý pre Slovensko vybojoval striebornú medailu v behu na 1 500 metrov,“ teší sa Norbert Pecze. Pre miestnych atlétov bol úspešný aj november. Na Majstrovstvách Slovenska v cezpoľnom behu v Betliari získali v kategórii družstiev titul majstrov Slovenska. Medzi jednotlivcami sa päť výrazne presadil András Takács, ktorý sa stal majstrom republiky v kategórii mladších žiakov. Medzi juniormi podal skvelý výkon Denis Fridmanský, ktorý v behu na 6 km obsadil 4. miesto. „Ešte pri detskej atletike by som zdôraznil našu úspešnú reprezentáciu na Spajkyho pohári v Spišskej Novej Vsi, kde sa nám podarilo vybojovať famózne prvé miesto už po druhýkrát,“ uzatvára Norbert Pecze.

Zlato Réky Harajdovej zo Svetového pohára

Medzi ďalších úspešných športovcov, na ktorých môžeme byť hrdí, patrí aj slovenská reprezentantka v kickboxe Réka Harajdová. Táto talentovaná juniorka v apríli vyhrala 1. miesto na Svetovom pohári v Innsbrucku v kategórii

YJ Female do 52 kg v K-1. V máji v kategórii juniorov do 52 kg si vybojovala v Budapešti na Svetovom pohári v kickboxe v konkurencii vyše 3100 bojovníkov z takmer 40 krajín zlato v disciplíne K-1. V úspechoch pokračovala aj v júni, keď sa zúčastnila na WAKO Svetovom pohári v talianskom Rimini, kde pod vedením trénera Petra Onuščáka získala striebornú medailu. Je to veľký úspech, pretože turnaj bol obsadený kvalitne, štartovalo na ňom 2760 borcov zo 42 krajín. V auguste na Majstrovstvách Európy získala bronz v kategórii YJ Female - 52kg K-1. Nádejná kickboxerka počas minulého roka hviezdila aj ďalej. „V Prahe na svetovej Grand Prix v štýle K-1 som porazila v semifinále súperku z Bieloruska na body 3 - 0 a vo finále som si zmerala sily s českou reprezentantkou, ktorá súboj v druhom kole vzdala. V novembri som zažila prvý profesionálny zápas, keď som vystúpila na galavečeri v Belehrade so Stašou Veič.“ Aj napriek tomu, že Réka tento zápas prehrala, bol pre ňu rok 2019 veľmi úspešný a rozšíril jej už aj tak bohatú zbierku medailí z medzinárodných podujatí.

Natália Novotná

foto: ITTF, archív Biliardový klub, archív ZK Moldava, Adrián Juríček, archív Réka Harajdová

Úspešní športovci Atletického legionárskeho klubu počas Oceňovania športovcov v decembri 2019

Premeny 2019

Pod kopcom sa nanovo vybudovala oddychová zóna: pribudol tam nový bufet, psí park, multifunkčné ihrisko v hodnote 116 646 € a po dokončení kanalizačnej prípojky na jar 2020 už bude areál opäť slúžiť najmä pre obyvateľov sídliska.

Píheno zónat alakítottak ki a hegy alatti területen: a szennyvízelvezető munkálatainak befejezése után 2020 tavaszától egy új büfének, kutyafuttatónak, többfunkciós játszótérnek örülhetnek főként a lakótelepen élők. A beruházás 116 646 €-ba került.

V rámci revitalizácie centra mesta sa podarilo zbúrať neobývaný blok, ktorý špatil vzhľad aj dojem za 52 792 €. O niekoľko rokov tu vyrastie nová mestská zóna s obytnými domami, zeleňou a novým trhoviskom.

A város központjának felújítási munkálatai folytatódnak. Sikertelt a már romos és lakatlan lakóépületet lerombolni. Az esztétikailag is negatíván ható épület eltávolítása 52 792 €-ba került. A jövőben egy új városrész épül majd itt ki lakóházakkal, zöld övezettel és egy új piaccal.

Bývala kotolňa K5 už niekoľkokrát menila svoj účel. Mesto sa rozhodlo ju opäť zrekonštruovať, vymenila sa palubovka, obklady, rozvody, vzduchotechnika za 32 500 € a po dobudovaní zázemia pribudne na sídlisku ďalší priestor na aktívne športovanie.

Az egykori K5-ös kazánház funkcióját tekintve sokszor változott. A város a felújítása mellett döntött. A burkolat, a vezetékek, a levegőtechnikai rendszer cseréje 32 500 €-ba került. A munkálatok befejezése után egy újabb hely létesül a sportolók számára.

Ulica Krátka priamo nadväzuje na frekventované dopravné uzly pri škole, škôlke, poliklinike a úrade. Jej úprava, jednosmerná premávky a vybudovanie nových parkovacích miest medzi blokmi za 82 980 € z úveru prispelo k riešeniu bezpečnosti dopravy v tejto lokalite.

A Kurta utca egy nagyon frekvenciált útszakaszhoz csatlakozik, ahol hivatali épület, orvosi rendelő és iskolák, óvodák találhatóak. Az egyirányú útszakasz felújítása, új parkolóhelyek kialakítása a lakóépületek között 82 980 €-ba kerültek. A befektetés által biztonságosabbá vált az útszakasz.

Ulica Nová dostala v roku 2019 nový chodník za 89 700 € a v ďalšej etape sa bude riešiť aj rozšírenie parkoviska 2019-ben az Új utcán 89 700 € összköltséggel megépült a járda. A továbbiakban a parkoló kiszélesítésére kerül sor

Strava v školách zadarmo priniesla zo strany štátu podporu žiakom a ich rodinám, ale mesto k nej pridalo aj množstvo práce a náklady na vybavenie jedálni stáli 75 192 €.

Az állam a családokat az ingyenes iskolai étkeztetéssel szeretné támogatni, azonban ez sok feladatot és anyagi hozzájárulást is igényelt a fenntartótól. Az étkezdék felszereléséhez 75 192 €-val járult hozzá a város.

Aj v Budulove dbáme o komfort a bezpečnosť obyvateľov tejto mestskej časti a v roku 2019 sa tu zrealizovala úprava chodníkov a modernizácia majetku za 36 590 €.

A biztonságos közlekedés érdekében a bodollói városrészben is 2019-ben felújították a járdákat. A javítási munkálatok 36 590 €-ba kerültek.

Separácia odpadu je vážna téma, ktorá potrebuje najmä zmenu v legislatíve, ale aj v postojoch obyvateľov. Zakúpenie 200 ks kompostérov k rodinným domom vo výške 15 500 € je len jedným z krokov, ktoré môžeme na ceste k zlepšeniu životného prostredia urobiť.

A hulladék szelektálás egy égető probléma, melyhez a jogszabályok változtatása és az emberek hozzáállásának formálása egyaránt szükséges. Első lépésként a családi házakhoz 15 500 € értékben vásárolt a város 200 komposztálót.

2019-es változások

V materskej škole na ulici Krátkej sa završila dvojrčná rekonštrukcia realizáciou stavebných prác a osadením výplní do oplotenia za 27.465 € z vlastných zdrojov. Následnú rozsiahlu investíciu vo výške 126 000 € na jej zateplenie, kompletnú rekonštrukciu elektroinštalácie, fasády a jedálne vrátane jej vybavenia získalo mesto z Environmentálneho fondu.

A Kurta utcai óvodában a két éve tartó felújítási munkálatok, a panelek felszerelésével, a végéhez közeledik. A felújítás értékét, 27.465 €-t, saját forrásból teremtette elő a város. A hőszigetelést, a teljes villanyvezeték-és burkolatcserét és az étkeзде megújulásához való 126 000 €-t a város a környezetvédelmi alapból finanszírozta.

V materskej škole v Budulove sa rekonštruovalo tiež na etapy. V roku 2016 to boli sociálne zariadenia a učebne. Následne sa upravila vŕdajňa stravy a priestory pre zamestnancov prevažne svojpomocne a náklady na materiál činili 1 994 €.

A bodollói óvoda is megújult. 2016-ban a tantermek és mellékhelyiségek, majd ezt követően önérből az ételkiosztó és az alkalmazottak öltözői is megújultak. A ráfordított összeg 1 994 € volt.

Základná umelecká škola si zaslúži dôkladnú rekonštrukciu, veď ide o historicky a architektonicky významnú budovu v meste. Na 1. etapu reštaurovania fasády a odvodnenie pivničných priestorov bolo vyčlenených 75 367 €.

A Művészeti Alapiskola történelmileg és építészetiileg is a város híres épületei közé tartozik, ezért megérdemli, hogy egy teljes felújításon essen át. Első lépésként az épület homlokzata újult meg, valamint az alagsor vízelvezetését is megoldották. A munkálatokra 75 367 € különítettek el.

Maličkost' z hľadiska rozpočtu, ale veľká vec pre svedomitých majiteľov štvornohých miláčikov a koniec výhovoriek pre tých neporiadnych. V meste k 5 starým pribudlo 10 nových košov na psie exkrementy.

A város költségvetését tekintve apróság, azonban a lelkiismeretes négylábú háziállatok tulajdonosainak nagyon is fontos, a rendetlenek kifogásainak pedig vége. A városban található eddigi 5 kutyaapizok-szemetes mellé további 10 új szemetes került.

Projekt ANTIK-u, zameraný na prevádzkovanie 25 bicyklov v našom meste, sa stretol s pozitívnym ohlasom. Počas sezóny bolo najazdených 893,77 km, realizovalo sa 1249 jázd a služba mala 101 unikátnych užívateľov. Kuriozitou je, že ukradnutý a vážne poškodený bicykel vypátrali moldavskí príslušníci policajného zboru až za hranicami v obci Hídvégardó.

Az ANTIK pozitív visszajelzéseket kapott, ugyanis programjának köszönhetően városunkban 25 kerékpárt aktívan üzemeltet. Az elmúlt időszak alatt összesen 893,77 km-t tettek meg, 1249-szer vették igénybe a szolgáltatást és 101 egyedülálló teljesítményt nyújtó kerékpáros volt a városunkban. Kuriózum, hogy az ellopott és eléggé tönkretett kerékpárra a határ másik oldalán, Hídvégardóban találtak rá a szeptsi rendőrök.

Správa mestskej zelene v rámci svojich vlastných aktivít vyčistila lesopark pod kopcom, kadiaľ vedie Serpentina, od náletových drevín a cestička je už krajšia, svetlejšia a aj bezpečnejšia.

A város zöld övezetért felelős csoport tevékenysége keretén belül megtisztította a „kanyargós” menti erdőparkot a sűrű növényzettől, bokroktól, így az szebb, világosabb és biztonságosabb lett. A továbbiakban érdekes információit olvashatnak a kanyargósról.

text a foto: archív MsÚ a MsTV

A viete, že...

Moldavská „serpentina” (maď. Kanyargós) existovala oddávna ako lesná cestička vedúca na miestny kopec. Dnešnú podobu upraveného chodníka získala počas rušných rokov prvej svetovej vojny. Už na začiatku tejto vojny, v letných mesiacoch v roku 1914, sa v našom meste objavili budúci vojaci, tzv. „ľudoví povstanci”. Prišli aj z Poľska, z časti, ktorá vtedy patrila monarchii, presnejšie pod rakúske časti štátu – z Galície. Neboli ešte vojensky vybavení, ozbrojení. Následkom ruskej invázie sa k nim čoskoro pridali aj utečenci z Galície. Moldavčania ich prijali veľmi srdečne. Na ich čele stál nemenovaný inžinier, ktorého mesto požiadalo o pomoc vo forme úpravy a skrášlenia obce. Poliari zanechali u nás trvalú stopu – rozšírili lesnú cestičku, upravili a v jej zákrutách inštalovali drevené lavice na odpočinok. Takto koncom roka 1914 vznikla naša „serpentina”, ktorá už vtedy pripomínala jej dnešnú podobu.

P. Halász

Tudták hogy...

A szeptsi „kanyargós” a régmúltban is egy erdei ösvény volt, mely felvezetett a helyi magaslatra. Az első világháború mozgalmas évei alatt alakították át a mai kinézetéhez hasonlóvá. Már a háború elején, az 1914-es évek tavaszi hónapjaiban városunkban megjelentek az ún. „népfelkelők”, katonák. Lengyelországból is érkeztek szép számmal, pontosabban az osztrák részéről – Galíciából, amely terület az akkori Osztrák-Magyar Monarchiához tartozott. Katonai felszerelésük nem volt. Az orosz invázióknak köszönhetően hamarosan sok galíciai menekült is csatlakozott ezekhez a katonákhoz. A szeptsiek nagy szeretettel fogadták őket. A csapat élén egy meg nem nevezett mérnök állt, akit a város felkért, hogy segítse a város szépítését. A lengyelek maradandó nyomot hagytak városunkban – kiszélesítették, felújították az erdei ösvényt, és a fordulókhöz egy-egy pihenő padot helyeztek el. Így jött létre 1914 végére a mi „kanyargósunk”, amely már kinézetében tükrözte a maihoz hasonló állapotot.

Halász P.

Tisztelt Polgárok, Kedves Olvasók!

Engedjék meg, hogy William Blake angol költő és festő szavait idézzem: „Igazságot nem lehet mondani úgy, hogy megértés és mégse higgyék el.”

Olyan időt élünk, amikor az emberek vágnak az igazságra, és mégis gyakran egy érzelmileg torz töltetű, manipulált és megrajzolt képet

kínálnak fel nekik. Az ember észlelése tehát csökken, és számos olyan hozzáállást fogadunk el, amely az igazságot a bizalmatlanság fényébe vezeti. Mi nem ezen az úton szeretnénk haladni. Városunk új kezdeményezése – egy városi újság kiadása – közvetlen és egyszerű módon kívánja a városban és a környéken zajló eseményekről az igazságot bemutatni. Már az ókori Rómában is tudták, hogy „az igazság nyelve egyszerű” – jegyezte le Ammianus Marcellinus római történész. Pontosan így árad az információ közvetlenül a városunk és a környék lakói felé. Újságunk nyelve egyszerű, valóságos és politikamentes kíván lenni.

A MoldaVArjetas városi újságon keresztül szeretnénk hangot adni az embereknek. Ez a lap az azonnali és közvetlen kapcsolattartást kell hogy szolgálja a szepsi polgárokkal, és fontos, hogy a közügyet érintő nézetüket is bemutassa. A város mindennapi életében számos program

valósul meg, rendkívül sok fantasztikus ember működik itt, akiről talán sokan nem is tudunk, mindezekről szeretnénk szólni. A másik cél, a városi polgárok tájékoztatása a néha bonyolultnak tűnő irányítási folyamatokról, és reális képet nyújtani a közügyekről. Meggyőződésem, hogy a valós és nem torz információk védelmet nyújtanak, így senkit sem kell meggyőznünk arról, hogy városunkat egy kulturális, modern és a hagyományait tiszteletben tartó várossá formáljuk.

Örülök, hogy az újság segítségével megoszthatjuk aggályainkat, rámutathatunk sikereinkre és kudarcainkra, információt nyújthatunk mind arról, amely által városunkat előre mozdíthatjuk.

A legjobbakat kívánom Önöknek.

JUDr. Ing. Borovský Slavomír
Szepsi város polgármestere

Mi is a MoldaVArjetas?

Amennyiben e sorokat olvassák, biztosan értelmetlennek tűnik a kérdés, hisz a címszó magától értetődő. Nem más, mint egy újság! Lehet, hogy a létrejötte és a szó jelentése érdekelni fogja Önt. Amennyiben igen, tartson velünk, amennyiben nem, lapozzon tovább!

Nos, bevalljuk – nem volt olyan könnyű az indulás. Az újság bejegyztetését megelőzően hosszú eszmecsere folytattunk, üzeneteket váltottunk a város polgármesterével, míg meggyeztünk abban, hogy a cím mit is foglaljon magába.

Egyértelmű, hogy Szepsiről kell, hogy szóljon, és nem csak felületesen. A múlt értékeiből kell, hogy kiinduljon, és tükröznie kell a város jövőbeli irányvonalát. Rövidnek kell lennie, de ugyanakkor a pontosságra kell, hogy törekedjen. A változást és a dinamizmust kell, hogy magába olvassa. Legyen benne a folyó neve – mert ez köt össze bennünket Bodollóval –, de ne legyen benne dominánsan. A legjobb az volna, ha a szó azonos lenne a szlovák és a magyar nyelvben egyaránt.

Akár egy népmeséből való feladvány: „*Se nappal ne jöjjön hozzám, se éjjel, se gyalog, se kocsin, se lóháton, se úton, se útfélen s mégis ide jöjjön. Fel is legyen öltözve, és nem is, ajándékot is hozzon, és ne is!*”

A mese által meghihetővé a talány megoldásához a fentiekben idézett női humort alkalmaztuk. Összehívtuk a kulturális bizottságot, ahol közel 100 megnevezés került elő, majd mint a konklávé idején kihirdettük, hogy addig nem fejezzük be a tanácskozást, míg a fehér füst el nem hagyja a Városháza kéményét.

Az eredmény? Öt lehetséges cím felett tanakodtunk. A mostani nem volt közöttük. Az éhség egyre jobban kezdett elhatalmasodni rajtunk, s hogy az ettől való félelem, vagy a tanácskozás kreatív hangulata idézte elő, végül is megszületett a név: MoldaVArjetas

Az alábbi szókapcsolatból jött létre: Europica Varietas (Változatos Európa) – ami Szepsi Csombor Mártonnak, városunk híres szülöttjének, 1520-ban kiadott első magyar útleírásának a címe. Valamint a Molda kifejezés, amely városunk nevében is megtalálható. A Molda kifejezés és a szó származékai Moldaw, Moldau, Poldá, Bolda – történelmileg nemcsak a terület megnevezésére vonatkozott, hanem a folyóra is (későbbiekben Bódva). Német nyelvben a kifejezés a Vltava folyó nevének is jelenti. A szó közepében található „VA” pedig összekapcsolja a szavakat, a Molda folyót várossá – Moldava – teszi, végül a Varietas a változást érzékelteti.

Valószínűleg ez a szóösszetétel nyelvtörőként hat, de melyik eredeti név nem? Egy egyszerű kifejezést könnyen elfelejt az ember, de ha egyszer a szóösszetétel jelentését megtanulja, azzal örökre a fejébe is vési. És ha a név nem is, de reméljük, hogy újságunk tartalmában többletet ad, és így, Ön is részese lehet Szepsi változásának. Hisz mi ezt szeretnénk. A jó irányába változtatni a várost és a benne élőket.

Jana és Tomi

Ui.: Apropó: kutatásaink során kiderült, hogy a város 1927-ből való megnevezése – Moldava nad Bodvou – tartalmaz érdektelen. A szó azt jelenti – folyó a folyó felett. Azonban ez egy másik konklávé témája lehetne, melyről most nem ejtünk szót.

Kiosztották a városi kitüntetések

Balról: Demko András, Hudák Éva, Harajda Réka, Ternei Árpád, Greguš František

Mára hagyománnyá vált, hogy ünnepélyes keretek között díjazták a város kiemelkedő egyéniségeit. A rendezvényre minden év végén a Városi Művelődési Központban kerül sor.

Idén is meghitt körülmények között – a képviselő testület, a szűk családi kör és a barátok körében – 2019. december 19-én az ünnepélyes önkormányzati ülés keretén belül került sor a díjak átadására.

A bevezető köszöntés után felcsendült a szlovák állam himnusza, majd Lovász Mirka az „Unikát” című dallal tette egyedivé a pillanatot. Zongorán kísérte tanára Bystrá Barbara.

Ezt követően a város polgármestere Borovský Slavomír kifejezte őszinte nagyrabecsülését mindazok munkája iránt, akik sokat tettek a város fejlődéséért.

A díjátadás során minden díjazott életrajza, majd méltatása mellett egy kis filmbejátszás segítségével kapott hangot a méltatottak emberi nagysága.

A városi díjak átadása a város díjazásáról

szóló általános évenyű rendelete alapján történt, mely 2019. októbertől érvényes. A kitüntetés Szepsi város tisztelete egy híres személyiség vagy csoport iránt, akik a közügy, vallás, egészségügy, tudomány, technika, kultúra, oktatásügy, politikai élet, környezetvédelem, sport és a társadalmi élet területén érdemben gazdagították a város hírnevét.

A 12. önkormányzati ülésen, melyre 2019. november 21-én került sor Bodollóban, a képviselők javaslata alapján kitüntetésben részesült:

Demko András mérnök úr, aki a Csemadok Kassa-környéke Területi Választmány elnökségi tagja, a Bódva-völgyében, a Kanyapta és a Hernád mentén működő Csereháti Népművészeti Egyesület egyik vezetője. A díjat a nemzetiségi kultúra terén kifejtett kitűnő és sikeres tevékenységéért, Szepsi város, annak környéke és a Kassa környéki járás kimagasló képviselőléte érdemelte ki.

Városi díjban részesült **Greguš František**, a

Matica Slovenská helyi szervezet vezetője. A kitüntetést az eddigi munkájáért, a városban, régióban működő iskolák közötti kölcsönös megértés és kapcsolatfejlesztéséért érdemelte ki. Munkáját azzal a céllal végzi, hogy a fiatal generációt bevonja elődeink kulturális örökségének a fejlesztésébe.

Lovász Mirka fellépése

Városi Díjban részesült **Harajda Réka** kiváló sportoló, aki többszörös kickbox bajnok, ötszörös világkupa győztes, háromszoros európa-bajnokság bronzérmes és kétszeres világbajnoki ezüstérmes.

Az utolsó Városi Díjat az önkormányzati képviselők javaslata alapján **Matis István** kapta, FOLYTATÁS A 2. OLDALON

aki a denevérek védelmével és felkutatásával foglalkozik. Eredményes kutatómunkájának, pontos dokumentációjának köszönhetően egyre több információval rendelkezünk eme biológiai lény élővilágáról. István fontos munkahelyi elfoglaltsága miatt nem tudott megjelenni a díjátadón.

A kitüntetések és a pénzbeli ajándékot Ločová Jana önkormányzati képviselő adta át. A díjazottakat a város polgármestere és a hivatalvezető asszony egy csokor virággal köszöntötte, majd a díjazottak aláírásukkal a város krónikájába megörökítették e jelentős eseményt.

A város díjazásáról szóló általános évenyi 114-es számú rendelete lehetővé teszi, hogy a város polgármestere is díjazzon. A polgármester nyilvánosan elismerheti azokat az egyéneket és csoportokat egyaránt, akik kiváló alkotásokat, követendő eredményeket mutatnak fel a tudomány, vallás, egészségügy, technika, művészet, kultúra, sport, oktatásügy területén. A közösségért dolgoznak és a várost sikeresen képviselik itthon és külföldön is, az emberek életének és vagyonának megmentésén munkálkodnak. Valamint azokat a jubiláló egyéneket, akik a város fejlődéséhez és a lakosság életkörülményeinek változásához nagyban hozzájárultak.

2019-ben Polgármester Díjban részesült **Ternei Árpád**, az egész életén át tartó munkájáért és az oktatás területén elért kiemelkedő eredményeiért.

Hudák Éva szintén Polgármester Díjban részesült, melyet az életében végzett kitaró munkájáért és az oktatás területén elért kimagasló eredményeiért érdemelt ki.

A díjazottak nevében Demko András szólt fel és egy szavalattal mondott köszönetet.

Az ünnepség pohárköszöntővel és egy kis vendégséggel zárult.

Kovácsová Jana
képek: Juriček Adrián

A helyi Matica Slovenská elnöke, František Greguš, sokat fáradozik azért, hogy a közös munka és a helyes hozzáállás napi szinten megjelenjen a kézilabda sport területén és az emberek mindennapjaiban.

Harajda Réka egy fiatal és tehetséges kickbox sportoló, akinek jellemében összefonódik a küzdés, a kitartással és a szerénységgel, mellesleg 2018-ban világbajnok lett.

Demko András hosszú ideje a CSEMADOK aktív tagja és vezetője. Akár egy sokoldalú művész nemcsak a színpadon, hanem az élet minden területén megörvendeztetni az embereket.

A mindig mosolygós és energikus Hudák Éva hároméves korában kezdte látogatni a bodollói óvodát, ahol jelenleg saját unokáit is neveli-oktatja főleg a természet szeretetére és az egyszerűsége.

Idősebb Ternei Árpád humorával és közvetlen szeretetével vált közkedvelt tanárrá. Több „öregdiák” választotta tiszteletbeli osztályfőnökévé.

Nagyon kevesen tudják, hogy a szépi hőszigetelt lakásokban nemcsak emberek élnek, hanem a madarak is otthonra leltek itt. Az ötletgazda, Matis István hosszú ideje tevékenykedik, mint természetvédő és hazai szinten úttörő a denevérek kutatásában.

Denevérszámlálást tartottak a Szlovák Karszt Nemzeti Parkban Huszonhat éves denevérré bukkantak

A Szlovák Karszt Nemzeti Parkban idén is megszámlálták **téli szálláshelyükön a denevérfajokat**, melyek között országos szinten is figyelemre méltó jelenségre bukkantak.

Az 1991-től rendszeresen megtartott, december elejétől március közepéig tartó kutatások célja, hogy a megfigyelt föld alatti területeken feltérképezze az egyes denevérfajok számának változását.

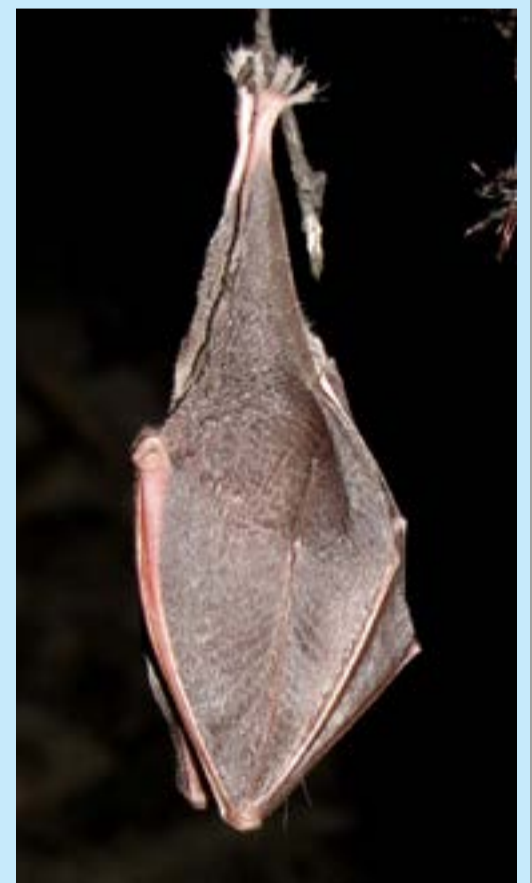
65 000 egyedet jegyeztek fel

A Szlovák Karszt Nemzeti Park, mint Szlovákia legnagyobb karszterülete több mint 1300 olyan

barlanggal rendelkezik, ahol a denevérek a téli és nyári időszakban is előfordulnak. A Szlovák Karszt Nemzeti Park természetvédelmi és tájvédelmi szakértői közösen az önkéntesekkel minden téli időszak alkalmával, több mint 100 barlangot, sziklarést, bányát vizsgálnak át. Az idej legnagyobb egyedszámmal rendelkező faj a törpe denevér. Európában Bulgária és Románia után a harmadik legnagyobb telelőhely a Szlovák Karszt Nemzeti Parkban található, ahol 6000 egyedet számláltak. Hosszú ideje figyelemmel kísérik a denevéralomány számának változását, és ahogy más európai országban is, hazánkban is feljegyezték a közönséges és a hegyesorrú

denevér állományának csökkenését. A legtöbb telelőhelyen hiányoznak, vagy csak minimális számban vannak jelen a hidegebb hőmérsékletet kedvelő fajok, mint a nyugati piszedenevér, az északi késeidenevér és a bajszos denevér. A már megszokott, ezer évvel ezelőtti élőhelyeken, előfordulási helyeken a melegebb közeget kedvelő fajok jelennek meg. Ennek oka a globális felmelegedés, a hiányzó erős telek, a barlangok és föld alatti rések mikroklímájának megváltozása. A legjelentősebb telelő egyedek közé tartozik a kereknyergű patkósdenevér, a nagy patkósdenevér, a csonkafülű denevér, a hosszúsárnyú denevér vagy a tavi denevér, amelyek más szlovákiai, hegyvidéki területen ritkán fordulnak elő. Az eddigi barlangi kutatások alapján **18 faj és összesen 65 000 egyed** telel karsztvidékünkön.

A téli denevérszámlálás március közepéig tart, így a további telelőhelyek vizsgálata még sok meglepetést tartogat számunkra. A téli egyedszámlálás fontos adatokkal szolgál a telelő területek és a denevértípusok kezelésének és védelmének biztosításához.

Az egyedszámlálás nagy meglepetéseket okozhat

Minden téli denevérszámlálás meglepetéseket hoz magával, nem volt ez máshogy az idén sem. A jászói barlangban a szakértők egy 1993-ban Magyarországon gyűrzött nagy patkósdenevérré bukkantak. A 26 és fél éves denevéregyed Szlovákiában és Magyarországon is korát illetően a legidősebb denevérré számít. írta és fényképezte: Matis István

Változások a Városi Rendőrségben

**„Megpróbálom beleélni magam a szepsi lakosok helyzetébe”
Gamráth Michal**

(a Városi Rendőrség ideiglenesen kinevezett főparancsnoka)

Mint frissen megválasztott főparancsnok, hogyan kezeli a helyzetet?

Igaz, hogy nagyon sok kötelességem van. A főparancsnok kompetenciájába tartozó feladatok most az én vállamat nyomják, nem olyan szörnyen nehéz, hogy ne tudnám megoldani.

Milyen feladatokat lát el a Városi Rendőrség?

1989-ig csak állami rendőrség létezett. A bűnesetek száma a falvakban és városokban egyre nőtt, olyannyira tarthatatlanná vált a helyzet, hogy a rendőrök egyes területeken nem győzték a feladatukat teljesíteni. Végül hatályba lépett a városi rendőrségek létesítéséről szóló rendelet. Ez egy értelmes dolog, hisz a városi rendőrök közelebb állnak a polgárokhoz.

Jelenleg 14 főből áll a Városi Rendőrség. Mennyi lenne az ideális létszám, ha az anyagi megengednék?

A jelenlegi csapattal is győzzük a feladatok teljesítését. Optimálisan tudnánk működni, ha négy fővel emelkedne a rendőrök száma.

Érezhető a lakosság támogatása?

Nagy többségében pozitív visszajelzéseket kapunk. Az emberek megköszönik a segítséget, azonban néha elég egy rossz lépés, és minden elromolhat, amiért éveket dolgoztunk.

Az utóbbi évek statisztikai adatai nem kedvezőek.

Az utóbbi években városunkban a bűnesetek száma megnövekedett. Felelősségre is voltunk vonva ezért. Nem szeretném elszólni, de az év végére sikerült néhány számadatot csökkentenünk, valamelyiket radikálisan is.

Van erre valamilyen magyarázat?

A vagyon elleni bűncselekmények csökkenése - azokon a területeken, ahol a leggyakoribb volt a lopás, arányosan csökkent - köszönhető a rendőrök városon belül végzett munkájának.

Együttműködnek a helyi polgárőrséggel. Őszintén, van ennek értelme?

Jómagam osztom be a munkájukat, ellenőrzöm és igazgatom őket. Úgy gondolom, hogy a belügyminisztérium által létrehozott program pozitív változásokat idéz elő. Eleinte voltak ellenérveim, azonban a többségük megbízhatóan áll a munkához, és ennek számunkra hozadéka van. Október végével a program befejeződik, örülnék, ha lenne folytatása.

Nem volna célszerű alkalmazni a polgárőrség legjobbait a Városi Rendőrségnél?

Az alapprobléma az, hogy pont a megbízható egyének az idősebb generációba tartoznak, és a rendőrökhez való felvétel korhatárhoz kötött.

Hogyan tudják magukat képezni a városi rendőrök?

Minden rendőr elvégzi egy alapfokú tanfolyamot. A főparancsnok feladata, hogy a rendőrök folyamatosan bővítsék tudásukat, főleg a jogi ismeretek terén. Valamint minden éven kötelezően lögyakorlaton is erőlétpróbán kell részt venniük.

Meg lehet tanulni hogyan lehet stresszhelyzetben megőrizni hidegvérünket?

Egy beavatkozásnál senki sem tolerálja, ha hibát követnek el. Nem könnyű, van, amikor többen támadják az embert, ilyenkor kicsit pszichológusnak is kell lenni, mert helyesen kell értékelni, egyáltalán képesek vagyunk a beavatkozást megtenni, vagy bevárjuk a segítséget. Minden eset más, nincs erre egy minta, azonban a gyakorlat sokat tesz.

Milyen eredményeknek örülne egy év múlva?

Megpróbálom beleélni magam a szepsi lakosok helyzetébe, ezért úgy gondolom, hogy nagyon nagy

A városi rendőrök járőrözés közben

problémák vannak az éjszakai csendháborítással. Szeretném ezt valamilyen módon eliminálni, és ha sikerülne, az nagyon nagy eredményt jelentene. Pozitívum, hogy változni fog a törvény, kibővíti a városi rendőrségek jogkörét. Számunkra nagyon fontos, és munkánk során sokat segít a novemberben elfogadott általános érvényű városi rendelet, amely tiltja a nyilvános helyen való alkoholfogyasztást.

**„Legfőbb célunk: közelebb hozni a rendőröket a polgárokhoz”
Borovský Slavomír**

(Szepsi város polgármestere)

Nehéz döntés volt Ön számára javaslatot tenni a főparancsnoki cím újraválasztását illetően?

Nem volt ez egy hirtelen döntés, hosszú folyamat vezetett ideig. A számok szörnyű eredményeket mutattak. Csak a bejelentések és panaszok számában óriási volt a növekedés. 2015-ben 150 bejelentett kihágást jegyeztünk fel, a tavalyi év végére ez a szám 2000 kihágásra nőtt. Az előző főparancsnoknak több, mint egy év áll rendelkezésére, hogy kidolgozzon egy új koncepciót, megjelölje a prioritásokat, ami a rendfenntartókat illeti a városban. Természetesen tudatában vagyok annak, hogy a változás hozzájárul Szepsi erőteljes fejlődéséhez. Már most több új bevásárlóközpont van, a közterületek megújultak, a környék hatalmas csomópontja vagyunk, talán 50 000 emberrel. Ez azonban nem indokolja a kérdésre vonatkozó hiányosságokat.

Biztos benne, hogy a helyzet változását egy új főparancsnok megválasztása jelentheti?

A VárosokEgyesülete (Uniamiest) kezdeményezése, hogy hozzunk létre városi régiókat, és azon belül létrehozhatnánk közös rendőrségi hivatalt. Ebben az esetben a más területeken történt és nyilvántartott bűncselekményekről is tudomást szerezhetnénk. Tehát nemcsak a Városi Rendőrség főparancsnoki címéről van szó, hanem a közös munkáról és a jövőbeli elképzelésekről. Ha egyedül maradunk, akkor nem érünk el semmit se. Ilyen nézetten kell lennie a Városi Rendőrség főparancsnokának is. Ez nem személyi kérdés, hanem gondolkodás kérdése.

Elegendő a városi rendőrök száma?

Feltérképeztem, hogy hogyan működik ez más városokban. Érdekes megállapítás volt, hogy Rozsnyón nincs éjszakai őrzés. Rozsnyó egy 20 000 lélekszámú város, és a rendőrök az éjszakai őrzés hiánya nélkül is biztosítani tudják a rendet.

Mivel magyarázza ezt?

Ez pontosan arról szól, hogy hogyan viselkednek a polgárok a saját városukban. Ez a lokálpatriotizmusnak a lényege, amely arra sarkall, hogy a szabályok betartásával éljünk. Jelenleg erre nem tudok választ adni, ugyanis éppen egy új rendszerre álltunk át, és ennek az eredménye csak idővel mutatkozik meg. Az első eredményeket márciusban értékeljük át.

Meg van elégedve az új típusú rendszer első eredményeivel?

A fő cél, hogy kialakuljon a rendőr és a polgár között egy bizalmi kapcsolat, hogy minden polgárnak egy saját rendőre legyen. A várost négy zónára osztottuk. Szükséges a propagáció, hogy az emberek tudják, kihez fordulhatnak. A fejlődés itt van, de épp egy próbaidőszak közepén vagyunk.

Milyen pénzügyi tartaléka van a városnak? Tudja a város még anyagilag segíteni a Városi Rendőrség munkáját?

Az előző évek kormányrendeletei és más intézkedések miatt csökkent a községek bejövedele. A város prioritásai közé tartozik a közbiztonság, de szem előtt kell tartani a többi fontos dolgot is. Például a szociális szolgáltatások biztosítását. Elsősorban javítani kell a rendőrség munkáját úgy, hogy szakszerű és felkészült legyen, és csak utána gondolkodhatunk, hogy gyarapítsuk sorainkat. Csalódott vagyok, hogy a belügyminisztérium berekesztette az anyagi forrásokat az új kamerarendszerre. Ígéretet voltak az állami rendőrség létszámának növelésére is, nem így lett.

Jelenleg milyen összeg áll rendelkezésre a város költségvetéséből a Városi Rendőrség számára?

Körülbelül 160 000 euró egy évre. Ha szükséges, akkor a hiányzó pénzüsszeget átirányítjuk más területekről. Például, ha új fegyverek vásárlására volna igény.

Milyen eredményekkel volna elégedett egy év múlva?

Ha városunk polgárai és a környékbeli falvak lakói bizalommal fordulnának a Városi Rendőrséghez.

**„Fontos, hogy a polgárok is aktívabbak legyenek”
Zachariáš István**

(a közbiztonsági bizottság elnöke)

Ön egy éve elnöke az önkormányzat közbiztonsági bizottságának. Ez alatt az egy év alatt, érkeztek a város polgárai felől konkrét jelzések, hogy romlik a közbiztonság?

Határozottan igen. Ezért kezdtünk el foglalkozni a bizottságon belül a városi rendőrség működésével. Felkértük a Városi Rendőrség parancsnokát, hogy a bizottsággal közösen dolgozzon ki egy új, a közbiztonság növelését célzó koncepciót. Sajnos, többszöri próbálkozás ellenére sem volt képes a rendőrpáncsnok kidolgozni egy olyan koncepciót, amit a bizottság elfogadott volna. Szeretném megjegyezni, hogy a bizottságban nemcsak képviselők ülnek, hanem hivatásos rendőrök és szakértők. Voltak jelzések azzal kapcsolatban is, hogy a Városi Rendőrség fegyelme romlott, ennek is szeretnénk volna elejét venni. Végül a parancsnokot a képviselő-testületi ülésen visszahívtuk. A rendőrség vezetésével az addigi helyettest bíztuk meg a képviselő-testület, aki kidolgozott egy új rendszert, ami most próbaüzem alatt van. Nyilván tudjuk azt is, hogy kevés pénzből nem lehet jó rendőrséget csinálni, tehát valószínűleg a Városi Rendőrség költségvetését is meg kell emelni a jövőben.

Ön mit tanácsolna a Városi Rendőrség új vezetőjének?

Mondjuk tökéletesíteni lehetne a kamerarendszert, átértékelni a kamerák helyét, esetleg növelni a számukat. A kamerarendszerhez új arcfelismerő, rendszámfelismerő szoftvereket lehetne beszerezni. Ami ennél is fontosabb, hogy sikerüljön kiépíteni egyfajta bizalmat, hogy a lakosok ne úgy nézzenek a városi rendőrökre, mint akik folyton megbüntetik őket, hanem merjenek hozzájuk segítségért, tanácsért is fordulni. Ezzel szorosan összefügg a parkolási rendszer rendbetétele.

Milyen eredményekkel lenne elégedett egy év múlva?

A temető alatti városrészből nagyon sok panasz érkezik csendháborítással kapcsolatban. Nem mindig megalapozottak a panaszok, de többségében igen. Ha ezen lehetne javítani, annak örülnék.

A másik, hogy sokak szerint sötétedés után nem biztonságos sétálni a város területén. Ezen gyakoribb járőrözéssel, a kamerarendszer hatékonyabb kihasználásával lehetne javítani, meg azzal, hogy a lakosok merjék felhívni a Városi Rendőrséget, ha valami történik, mert ez mindnyájunk érdeke. Maga a Városi Rendőrség sohasem lesz olyan sok emberrel megáldva, hogy mindenhol lehessen rendőrt állítani. Fontos, hogy a polgárok is aktívabbak legyenek, ha észlelnek valamit, akkor arra hívják fel a rendőrség figyelmét. Ez az együttműködés feltétlenül szükséges volna ahhoz, hogy növekedjen a közbiztonság.

Köteles Szabolcs
foto: a Városi Hivatal levéltára

A 117-es számú általános érvényű rendelet kivonata kimondja, hogy tilos alkoholos italok árusítása, felszolgálása és annak fogyasztása nyilvános területeken.

Hatályba lépés ideje: 2019.12.6.

III. rész:

TILOS NYILVÁNOS TERÜLETEKEN VALÓ ALKOHOLOS ITALOK ÁRUSÍTÁSA, FELSZOLGÁLÁSA, FOGYASZTÁSA, TOVÁBBÁ KIVÉTELEK A RENDELET ALÓL.

A közrend érdekében egész évben tilos nyilvános területen 0:00 órától 24:00 óráig árusítani, felszolgálni és fogyasztani alkoholos italt, az italok és helyek megnevezését az általános érvényű rendelet II. bekezdése tartalmazza,

- kivéve az adott kalendáriumi évben december 31-én 18 órától a következő kalendáriumi év január 1-jéig, reggel 4 óráig.
- alkoholos italok felszolgálása vagy fogyasztása olyan nyilvános területen történhet, ahol a hely működése és kialakítása a jogszabálynak eleget tesz (pl. vendéglátók, éttermek, és az ezekhez kapcsolódó nyári kertek, teraszok, amelyeknek az üzemeltetését a város jóváhagyta stb.) az adott szolgáltatás nyitvatartási idejében
- Szepsi város rendezvényei
- előre bejelentett rendezvények, melyek megfelelnek az erről szóló jogszabálynak (pl. az 1996. évi nyilvános kulturális programokról szóló 96-os rendelete, az 1990. évi gyülekezési jogról szóló 84-es rendelet)
- sportrendezvények, ha ez összhangban van az érvényes jogszabállyal
- alkalmi vásárokon, az árusításról szóló általános érvényű rendelet alapján

**INGYENES VONAL
0800 110 159**

**1. számú körzet
0940 641 438**

Iskola utca, Bartalos utca, Kurta utca, Új utca, Csehszlovák hadsereg utca, Hunyadi János utca, Szent Rókus utca, Építők tere, Béke tér, L. Stúr tér, Északi utca, Békevédők utca, Fő utca, Görbe utca, Debrődi utca, Janko Král utca, Víz utca, Jiskra utca, Vadász utca, Nyári utca, Kovács utca

Helyi járőrök:

Vislay Alfonz, Holub Gabriel, Bartaloš Attila, Šuver Peter

**2. számú körzet
0940 641 441**

Rozsnyói utca, Csehszlovák hadsereg utca, Jókai utca, Hegyalja utca, Žižka utca, Felszabadulás utca, Új utca, SZNF utca, Hegyi utca, Fábry utca, Komenský utca, Szőlőskert utca, Szent László út, Cseh népfelkelés utca, Erdősor utca, Bolt utca

Helyi járőrök:

Bujanský Jozef, Palko František, Hodermarský Peter

**3. számú körzet
0940 641 443**

Fő utca, Kertalja utca, Víz utca, Rozsnyói utca, Tégla utca, Malom utca, Jesenský utca, Hviezdoslav utca, Kálmán utca, Duklái hősök utca, Bodolói utca, Kassai utca, Vasúti utca, Bodolló

Helyi járőrök:

Straka František, Bozogán Andrej, Juhás František

Mennyi szeretet fér el egy cipősdobozban?

Szeretet - az édesanya bársonyos tekintete. Szeretet - az édesapa megtartó keze. Szeretet - a kutya hűséges tekintete. Szeretet - a szomszéd kedves mosolya. Annyiféle szeretet létezik, ahányan élünk a Földön. Tudták, hogy a szeretetet elrejtjük egy egyszerű cipősdobozba is?

A szociális hálón terjedő kihíváshoz decemberben csatlakoztak a Csehszlovák hadsereg utcai Alapiskola és az Észak utcai Alapiskola diákjai, tanárnői, szülők, iskolabarátok, városunk és a környék lakói. Programunk célja volt, hogy karácsonyi ajándékunkkal örömet okozzunk az idősek otthonában élőknek. A közösség ereje és a szeretet nem ismer határokat. Összesen 310 szeretettel, szerencsével és megértéssel megakart dobni sikerült összegyűjteni. A gyerekek ajándékaikkal megörvendezték a szepti Szent Erzsébet Idősek Otthona, a somodi Pátia Idősek Otthona, a mecenzéfi és a sűgő-völgyi Idősek Otthona lakóit, de a szepti Nyugdíjas Klub és az „Örök gyerekek” nonprofit szervezet is kapott az ajándékokból.

A gyerekek és az idősek személyes találkozája tarkította a karácsonyi várakozás időszakát. Az ajándékokat a tanárnők vezetésével egy énekekkel, karácsonyi dalokkal, jókívánásokkal

színesített kulturális program keretén belül adták át. Az igazat megvallva, mindki szeme megtelt könnyel. Nagyon sok időseknek ez volt az egyedüli ajándék, amit karácsonyra kapott. Gyermekünk így varázsoltak egy szebb világot az idősek otthonába.

„Az idősebb generáció számára ez a kihívás magával hozta a fényt, a meleget és főleg a szeretetet. Az idősek szorosán magukhoz ölelték az ajándékokat, nagyra értékelték a dobozok díszítését és a tartalmukat is” - árulta el Mgr. Sopková Antónia, a szepti Szent Erzsébet Idősek Otthonának igazgatónője.

És hogy mit tartalmaztak a kis ajándékok? Minden dobozban egyformán meglapult valamilyen sós-édes finomság (nápolyi, csokoládé, mézeskalács, sóspálcika...), finom forró ital (tea, kávé, forró csokoládé...), a hideg napokra (sál, kendő, sapka, kesztyű, papucs...), kozmetikum (tusfürdő, sampon, papír zsebkendő, borotvahab, kölnivíz...) és nem hiányozhatott a szép és kedves kategóriájából valami kedvesség (bármilyen, ami a nagymamákat és nagyapákat megörvendeztet - egy jó könyv, sajátkezüleg megrajzolt kép, képráma, keresztretjvény, porcelán elefánt...). A biztonság kedvéért minden

dobozt a program koordinátorai - Szilvássy Beáta és Mgr. Stráma Sylvia - ellenőrizték.

Mennyi szeretet fér el egy cipősdobozban? Van, aki ezt le tudja mérni? Ki lehet ezt számolni? Biztosan nem. Egy biztos, hogy mi, szeptiek is össze tudunk fogni a jó ügy érdekében. Ha

tavasszal egy új cipőt vásárolna, a cipősdobozt ne dobja el, mert egy év múlva közösen belecsumagoljuk az emberségünket, empátiánkat és a szeretetünket.

Klajberová Iveta
képek: alapiskolák

Átadott szimbólumok: Bodolló új helyzete a városban

A Heraldikai Bizottság 2019 nyarán hozott határozata végre pontot tett Bodolló városrész szimbólumait illető ellentétekre, és lezárta a négy éven át tartó heves vitákat. Az így hivatalossá váló címer- és zászlótervezet hosszú utat járt be, amely által talán nagyobb jelentőséggel bír városunkban.

A szimbólumokról szóló viták azonban csak részei voltak egy nagyobb és fontosabb kérdésnek. Kicsit hasonlítható a helyzet az oszták-magyar kiegyezésig vezető úthoz, ahol a kérdés az volt: az osztákokkal vagy nélkülük? Bodollót illetően pedig több évtizeden keresztül merült fel: Szepsivel vagy nélküle? A kérdés itt is az úgynevezett kiegyezéshez vezetett, melynek csupán részei voltak a Bodolló öntudatának növeléseként létrehozandó több évszázados, hiteles forrásokon alapuló szimbólumok. 2019. szeptember 20-án pedig elérkezett a várva-várt pillanat: ünnepélyes keretek közt végre felavatták a városrész címerét és zászlaját. Az esemény jelentőségét növelte az is, hogy 130 évvel ezelőtt egyesült Kis- és Nagy-Bodolló, melyeknek szimbólumai egybeforrnak az

elkészült címerben. Az ünnepség egy lovas felvonulással vette kezdetét, majd beszédet mondott többek között Borovský Slavomír,

Szepti város polgármestere és Bodnár Béla, a város képviselője, akik egyben le is leplezték az új szimbólumokat.

A következő hónapokban így a városi hivatalban immár a szepti zászló és címer mellett fokozatosan megjelent a bodollói is. A város hivatalos weboldalán és dokumentumaiban immár nemcsak a szepti,

hanem a bodollói címer is ékeskedik. S hogy ezek a szimbolikus tettek miért is számítanak ennyire jelentősnek? Talán pont azért, mert az egyre több felújításban részesülő Bodollót így már hivatalosan is egyenrangú partnerként kezeli Szepsi, s felvállalja jelenlétét mindennapjaiban. A városrészben az évenként és szünetmentesen zajló járdák és utak

rendbetétele, a kultúrház ütemezett felújítása a város és a Városi Művelődési Központ által mind azt a tényt erősíti, hogy valóban fontos Bodolló a városnak, s komolyan gondolja azt a megkötött „kiegyezést”.

Kováč Imre
képek: Juríček Adrián

A korona története

120 évvel ezelőtt kezdtünk el fizetni a papírpénz koronával

Korona. Nem az uralkodói fejdíszről, hanem a sokunk által jól ismert fizetőeszköztől van most szó. Tudjuk, hogy sokféle korona létezett és létezik ma is a világban. Ott van például a dán, vagy a svéd korona, nem messze tőlünk a cseh korona. Figyelmünk azonban leginkább azokra a fizetőeszközökre összpontosítjuk, amelyeket itt, a mi vidékünk használtak valamikor. A szlovák, illetve a csehszlovák korona még most is élénken él emlékezetünkben. Vannak, akik emlékeznek rá, hogy nagyszüleink emlegették még az Osztrák-Magyar Monarchiában használatos koronát is. Ez volt az a korona, amellyel mint állami fizetőeszközzel először találkozhattak a vidékünkön élő elődeink. 1900. január 1-je volt az az időpont, amikor nálunk is kötelezővé vált a korona használata. Ennek az idén van kerek 120 éves évfordulója. A nagy változás Szepsiben Nagy Márton főbírósa alatt történt. Az első városi pénztárnokunk, akinek már koronában kellett számolnia Persenszky Károly volt. Régi szepsi nevek, régi szepsi emberek. A január 20-án hozott határozat az új iskolaépület építését illetően már koronában lett tervezve és 63 396

koronába és 50 fillérbe került volna, miután a város vezetése megegyezett Fekete Fülöp iglói mérnökkel, akitől még 15 % kedvezményt is kaptak. Ez az első XX. századi nagyobb beruházásunk a következő év január 5-re el is készült és ugyanazon hónap hetedik napján meg is nyitották az új iskolaépületet. Az épület a mai napig áll és azóta is eredeti céljának, iskolai céloknak szolgál. Az építkezés végül is a városnak 59 744 koronájába és 75 fillérébe került. Fontos és domináns épülete a városnak, hiszen a főtéren áll.

A monarchia pénzváltásának világgazdasági okai voltak. A korábbi századokban ugyanis az egyes államok fokozatosan áttértek az aranyalapú valutafedezetre az ezüst helyett. A XIX. században, és már korábban is, világméretben megnőtt az ezüst kitermelése. Ez a jelenség károsan hatott az ezüstdfedezetű valuták értékére. A monarchia ebben a sorban szinte az utolsónak maradt. Sokáig kitartott az ezüstdfedezet mellett. Ugyanakkor özönlött be az ezüst az országba, és így az addigi fizetőeszköz, a forint egyre jobban leértékelődött. Valamit tenni kellett. Az akkori pénzügyminiszter Wekerle Sándor

10 korona 1960-ból

100 korona 1945-ből

5 korona 1919-ből

20 korona 1913-ból

1891-ben előterjesztette az aranyvaluta bevezetését. Eredetileg 1892-ben került sor, Magyarországon a XVII. törvény által. De a helyzet így sem volt egyszerű. A régi forint érték kivonása egészen 1900-ig eltartott. A forint bankjegyek (a papírpénz) kivonására 1902 végéig kellett várni. A korabeli források megemlítik, hogy nagyon nehezen ment az átállás és voltak helyek az országban, ahol továbbra is forintban igyekeztek számolni. Kuriózum, hogy az ezüst egyforintosok Magyarországon egészen a korona kivonásáig, 1927-ig érvényesek maradtak. Az első világháború után újabb változásokat hozott. Feltűntek a felülbélyegzett bankjegyek. Ezek a monarchia régi pénzei voltak, cseh, osztrák, illetve magyar okmánybélyegekkel megjelölve. Egy rövid ideig helyet követelt magának a

Magyar Tanácsköztársaság fizetőeszköze is. Közben megjött az új osztrák, magyar, szerb (horvát és szlovén – a Szerb Királyság keretén belül) és csehszlovák korona is, amelyik először az első köztársaság fizetőeszköze volt, majd a háború befejezése után a szocializmus korában is használtuk, egészen a szétválásig, amikortól már szlovák koronáról beszélhetünk. A „korona korszak” végét vidékünkön az euró bevezetése jelentette. A régi érmék és papírpénzek átkerültek a gyűjtők és az érdekesek világába. (A mellékelt képeken izelítőként bemutatunk néhány példát a régi koronákról. Biztosan akad az olvasóink között sok olyan, aki még valamelyikre élénken emlékszik.)

írta és fényképezte: Halász P.

Nem korona a korona, avagy a szepsi „hamis koronák” története

Húsz évvel ezelőtt történt. Futótűzként terjedt el a hír, hogy városunkban hamis 20 koronások kerültek forgalomba. Mint egykori papírpénzgyűjtő figyelmes lettem a hírről és vizsgálni kezdtem a pénzjegyeket.

Az eredetiséget a vízjel igazolta volna, amely a hamisítványról hiányzott. Következő fontos információ volt: „Nem kell semmitől sem tartani, a Szlovák Bank a hamis pénzjegyeket eredetire váltja be.”

Abszolút értelmetlennek tűnt, hogy egy bank hamis pénzjegyeket cseréljen be. Viszonylag rövid idő alatt sikerült egy ilyen „hamis” pénzjegyet felkutatnom és összevetnem az „eredetivel”. Legnagyobb meglepetésemre megállapítottam, hogy a pénzjegyek nem hamisak. Valamilyen

csoda folytán bizonyos számú pénzjegy az ellenőrzés után forgalomba került. A hibásan kibocsátott pénzjegyek nyomtatása során a papír fordítva került a nyomtatógépre, így a biztonsági vízjel a pénzjegy hátoldalára került.

Nincs tudomásom arról, hogy Szepsin kívül ezek a pénzjegyek Szlovákia más szegletében is forgalomba kerültek volna. Arról viszont értesültem, hogy többen az említett pénzjegyet eltették. Tehát, ha otthon egy könyvben, vagy egy borítékban talál egy régi 20 koronást, nézze meg, hogy található-e rajta biztonsági vízjel. Lehet, hogy kincsre bukkan és egy 20 évvel ezelőtti történet darabkájára.

írta és fényképezte: -dodi-

Szepsi „hamis koronák”

SOM

Városi hírek

töltse le az új alkalmazást

Moldava nad Bodvou - Szepsi

elérhetőség

App Store

Google Play

Tűzre, vízre vigyázzatok!

145 éve vetődött fel a Szepsi Tűzoltó Egylet létrehozásának gondolata.

Kettős évforduló, hiszen az egykori Magyarország tűzoltósága is kerek 150 évre tekinthet vissza.

A pannontuzvedelem.hu weboldal szerint már Augustus római császár, Kr. e. 21-ben parancsba adta, hogy szereljenek és képezzenek ki tűzoltásra (prefectures urbi) egy 600 tagú rabszolgacsoportot. Magyarországon pedig már I. Szent István király szigorú törvényt adott ki, amely többek közt rendeletben mentette fel a templomba járás alól a tűz őrzeit. Az első magyarországi önkéntes tűzoltóság a fent említett internetes oldal szerint a debreceni kollégiumban alakult meg. Ezek voltak az ún. éjjeli tűzőrök, vagy „vigilek”, akik háromórás váltásban őrizték „a kollégium álmát.” Később, az 1600-as évek vége felé részt vállaltak a városban (Debrecen) támadt tüzek oltásában is. II. József, a „kalapos király” 1788-ban országos tűzoltalmi intézkedéseket rendelt el. Ennek értelmében pl. minden ötvennél több lakost számláló községben kötelező volt tűzoltószertárat létesíteni. A 19. században, a már addig is az önkéntes tűzoltó egyletek létrejöttét szorgalmazó Széchenyi Ödön kezdeményezésére 1870. február 1-jén Pesten megkezdte működését a hivatásos tűzoltóság

Az egykori szepsi tűzoltók gyakorlatozás közben a Dancka városrészen

12 fős létszámmal. Ez a szám már az év végére megháromszorozódott. Széchenyi munkájára külföldön is felfigyeltek. A török szultán meghívta őt a konstantinápolyi tűzoltóság megszervezésére. Minderről megemlékezik a Lánglovagok Tűzvédelmi Adatbázis is a www.langlovagok.hu weboldalon.

A 150 éves Magyar Tűzoltóság és Magyar Tűzoltó Szövetség kerek jubileumára az idén a Magyar Posta bélyeggel is emlékezik. A Magyar Tűzoltó Szövetség 2020. február 1-jén az Erzsébet híd pesti hídfőjénél – a Budapestten megalakított, első hivatásos tűzoltóság egykori épületének közelében – emléktáblát avatott gróf Széchenyi Ödön tiszteletére. A Magyar Nemzeti Bank a Magyar Tűzoltó Szövetség alapításának 150. évfordulója alkalmából két, Holló István tervező alkotta pénzérmét ad ki tízezer és kétezer forint értékben. Az érmék hátoldalát szent Flórián a tűzoltók védőszentjének alakja díszíti.

A mai Szlovákia területén a legrégebb tűzoltó egyesület 1867-ben Pozsonyban alakult. A mai szlovákiai Tűzoltó Szövetség 2002 óta a 315/2001 sz. törvény szerint működik.

Hogy a vidékünkön is mennyire fontosnak tartották a tűzvédelmet, arra pl. a Jászón és Makrancon (de más községekben is) található Szent Flórián szobrok a bizonyítékok. A 19. század elején és előtte a tűzoltásban fontos szerepet játszottak a céhek is. Sajnos arról maig nem találtunk feljegyzéseket, hogy milyen volt a tűzoltás helyzete a nagy 1794-es tűzvész idején. Azonban tudjuk, hogy a régi időkben a céheken kívül fontos szerep jutott a kisbíróknak és az éjjeliőröknek. Utóbbiak szerepét erősítették az ún. „nemzeti botosok”, akik a város éjszakai életére felügyeltek. Ezeket az előjáróság és a községi bíró nevezte ki négy tanácsnok személyében. Az ő hatáskörük vetekedett a rendőrségével. Kezükben rövid bottal járhatták az éjszakát és

lecsaphattak a rendbontókra, ügyeltek egyebek közt a tűzbiztonságra is. Néhány ilyen kiemelkedő botos neve a mai napig fennmaradt – ők Paszter András, Heczkó György, Darvas Károly és Radóczy János voltak.

Szepsiben 1875. március 7-én határozták el, hogy tűzoltó testületet létesítenek. A megszervezésére és az alapszabályainak kidolgozására képviselő-testületi bizottságot választottak. Akkor rendelték el azt is, hogy minden háznál legyen kötelezően készenlétben egy tűzoltó horog, egy pamacs és egy hordó víz (Neupauer Gyula). A régebbi házakban a mai napig található egy ilyen horog.

A helyi tűzoltóság ezután hol pangott, hol intenzívebb volt és sokszor felmerült a felújítása is. Ilyen volt az 1885 áprilisában megszületett elhatározás is, amely kimondottan önkéntes tűzoltóságról szól. A sokak által ismert Iskola utcai tűzoltószertár egy más történet, amelyet ugyancsak érdemes lenne feltárni és feldolgozni. A modern korban a Kassa környéki tüzesetek elleni harcban az önkéntes tűzoltók vitték a terhek nagy részét, egészen az 1972-es évig. Ekkor nevezeték ki a szepsi tűzoltók élére id. Baffy Lászlót, aki ebben

Szent Flórián szobor Jászón

a funkcióban egészen 1996-ig tevékenykedett a tűzvédelem területén. Megszervezte az állandó, hivatásosnak mondható helyi tűzoltóegységet (1975). Ez eredetileg három emberrel kezdte meg a működését és két Škoda 706-os tűzoltóautóval (CAS-7-es – és CAS-25-sel). A múlt század hetvenes éveiben Szepsiben tevékenykedő tűzoltók közül az elsőket meg kell hogy említsük. Ezek a már említett Baffy Lászlón kívül, Gaál Attila, Turnyánszki, L., Bužický, Št., Bužický, P., Turnyánszky, G., Jacko, J., Béreš, L. († 2005), Dorák, V., Graffy, M., Ing. Hradický Fr. († 2003), Štrbák, R. († 2001).

Az elmúlt évszázadban volt a tűzoltóknak egy meghatározó és tiszteletbeli feladata is – a soraikból került ki a húsvéti feltámadási körmenetek és a szentsír díszőrsége is a római katolikus templomban. Tűzoltóink kegyelettel emlékeznek a régi, már eltávozott tagokról és ápolják a hagyományokat is. Erre szolgál a tűzoltó állomáson található oltástechnikai múzeum is. Ebben olyan érdekességek találhatóak mint pl. egy négykeresű kézi működtetésű oltókocsi 1776-ból, vagy az 1789-ből, illetve 1797-ből származó kétkeresű társaik, de találunk ott ló vontatta oltókocsit is 1889-ből, motoros oltó berendezéseket 1945, 1950, vagy 1968-ból, régi tűzoltó sisakokat, tűzoltó egyenruhákat is. A múzeum létrehozása elsősorban id. Baffy László és Oravec Attila 1985 – 1995 közötti években kifejtett igyekezetének köszönhető.

írta és fényképezte: Halász P.

A szepsi tűzoltók

Vidašič Peter (balra) és Kováč Miloš (jobbra)

A tűzoltó akkor érkezik segíteni, amikor már mindenki menekül

Beszélgetés Ing. Kováč Miloš igazgatóval és Vidašič Peter igazgatóhelyettesel a Tűzoltó- és Mentő Testület Kassa-környéki Kerületi Igazgatóságából.

Mennyi tűzoltó dolgozik Szepsiben?

Kováč: Összesen harminc tűzoltó dolgozik a műszakokban. Három műszakban tízen dolgoznak.

Melyek voltak a legnehezebb esetek, ahová hívták Önöket?

Kováč: Az utolsó két közúti balesetet emelnék ki, melyek Torna mellett történtek. Az egyik az volt, amikor a tornai útelágazásnál nem adott előnyt a szemben lévő autónak a balesetet okozó gépjármű vezetője. Ez egy szörnyű baleset volt, mely négy ember életét követelte. Ugyanezen a helyen egy furgon vezetője elaludt, letért az útról és belerepült egy hirdetőtáblába. A furgonban hat ember utazott. Régebbi eset, de kurióznak számít, amikor a Száduvarnok melletti hídról egy autó letért és a vasúti síneken állt meg.

Vidašič: Nekem egy tizenkét évvel ezelőtti eset jut eszembe, amikor egy markológéppel dolgozó ember betemette magát. Egy másik súlyos eset, amely bevészté magát az emlékeimbe 2008-ban történt Mecenzéfen. Egy lakóépületben robbanás történt, és egymás felett három emelet kitégett.

Az eperjesi tragédia után történt valamilyen új iránymódosítás?

Kováč: Nem. Az oltási eljárások lépései világosak. Amint a riasztás megtörténik, az egység a helyszínre siet, felderíti a terepet és az egység parancsnoka dönt a feladatok végrehajtási sorrendjéről. Ha gázzsivárgáshoz riasztanak bennünket, akkor azonnal felvesszük a kapcsolatot a gázszolgáltatóval, akik szintén a helyszínre sietnek. Ilyen esetben a tűzoltók megméri a gázzsivárgás szintjét, ha szükséges evakuálnak és segítenek megállítani a gázzsivárgást. Az új szabálymódosítások a lakóházak házmestereit illetik, akiknek rendszeres ellenőrzéseket kell tartaniuk és nagyobb figyelmet kell szentelniük a lakóépület felülvizsgálatának.

Milyen esetben kellene tűzoltót hívnunk?

Kováč: Nem kell tűzoltót hívni, ha a tűzhelyen odaég, meggyullad az étel. Ilyenkor elég óvatosan a mosdóba helyezni az égő fazekat, letakarni valamivel, hogy megfékezzük a tűz terjedését. Ebben az esetben biztosan nem kell a tűzoltóságot hívni. Ellenben, ha a

tűz tovább terjedt, lángol a konyhabútor, páraelszívó, akkor azonnal értesíteni kell a tűzoltókat és nem keresni, kutatni a tűzoltóberendezést. Ha sikerült a tűzoltók megérkezéséig eloltani a tüzet, akkor se történt semmi baj, a tűzoltók a biztonság kedvéért mindent ellenőriznek.

Egy tűzoltó visszautasíthatja a bevetésben való részvételt?

Kováč: Nem. Mi félig katonai rendszerben működünk, ami azt jelenti, hogy itt parancsok vannak. Ha a parancs az, hogy menni kell, akkor menni kell. Kivételesen, ha közúti balesethez megyünk ki, és valamelyik tűzoltónak a hozzátartozóit is érinti a baleset. Ebben az esetben, a tűzoltó felmentést kap a bevetés alól.

A nagyobb balesetek után a tűzoltók kapnak valamilyen lelki segítséget annak feldolgozására?

Kováč: Ez individuális, ha igénylik, akkor van rá lehetőség, az egyesületnek van lelki segély szolgálata.

Egy igazi férfi nem fog pszichológust hívni.

Kováč: Ez nem igaz, ha szükséges, akkor pszichológust hívnak.

Vidašič: Egy tűzoltó a munkája közben nem gondolkodik, ahogy megtanulta, teszi a dolgát és teljesíti a felettese parancsát. Csak azután jön el az idő, hogy leülnek és megbeszélnek a dolgokat, azt, hogy mi volt nehéz a bevetés során és mi okozott problémát. Ha szükséges, pszichológust hívnak. A fiúk a bevetések alkalmával súlyos balesetek szemtanúi, embereket mentenek és szétroncsolt emberi testeket látnak.

Párizsnak van egy Eiffel-tornya, Szepsi rendelkezik egy tűzoltó gyakorlótoronnyal. Használják?

Kováč: Igen. Szlovákiában rendszeresen megrendezik a tűzoltók sportversenyét, ahol az egyik sportág a toronymászás létrával a gyakorlótorony negyedik emeletére. A Kassa-környéki járás igazgatóságának képviselői kiváló eredményeket érnek el. Negyedik helyezést értünk el hazai szinten, amely a legjobb eredményünknek számít eddig.

Üzenne valamit a szepsieknek?

Kováč: Kérjük vigyázzanak, ha figyelmeztető- vagy hangjelzéssel közeledünk. Húzódjának oldalra. Számunkra minden másodperc fontos.

Mi a helyes, hogyan járunk el az említett esetben?

Kováč: Ha az autó visszapillantó tükrében észrevesszük, hogy figyelmeztető jelzéssel közeledik egy tűzoltóautó, a legrosszabb amit tehetünk, ha megállunk. Csak lassítsunk le, tegyük ki a jelzést és húzódjunk az út jobb oldalára, míg a tűzoltóautó el nem megy. Ezután balra jelzéssel visszatérünk az útszakaszra. Az autópályán ilyen esetben középen hagyunk nyitott útvonalat.

Az emberek elismerik önöket?

Kováč: A rendőrséggel és a katonasággal összehasonlítva az utóbbi években jóval nagyobb bizalmat kapunk az emberektől. Ezt nagyon értékeljük és mindent megteszünk annak érdekében, hogy ezt a kivívott bizalmat ne veszítsük el. A polgárok pozitívan vélekednek rólunk. A tűzoltó akkor érkezik segíteni, amikor mindenki menekül. Végezetül szeretném felhívni az olvasók figyelmét, hogy Szepsinek van önkéntes tűzoltó egyesülete, és jó volna, ha a fiatal generáció is csatlakozna és folytatná ezt a közhasznú tevékenységet.

Köteles Szabolcs
foto: OR HaZZ XS

Az elmúlt évben a szepsi sportolók sikert sikerre halmoztak

További meglepetéseket tartogat Klajber Adam

A 2019-es év a szepsi sportolók számára igazán sikeres volt mind hazai és külföldi versenyeket illetően egyaránt. A jelenlegi legsikeresebb szepsi sportolók közé tartozik a tizenhat éves asztaliteniszező Klajber Adam, aki tizenegy éves kora óta képviseli versenyszinten Szlovákiát. Sikerei közül a 2018-as romániai Európa-bajnokságot kell kiemelni, hiszen ekkor az erdélyi Kolozsvárott (Románia) zajló sportversenyen bronzérmes lett, ezt követően 2019 márciusában a kassai sportolók között díjazták. Rozsnyó városa is az egyik legkiválóbb sportolóként tüntette ki.

Az elmúlt év Adam számára sikeres volt. Négy országos versenyből háromszor győzött, egyszer második lett, ezzel az eredményével, mint fiatal sportoló, a Szlovákiai Kupa győztese lett. Májusban kettősjátzmában Szlovákia bajnoka lett, hasonlóan a fiatalok váltó négyesében. Így a szlovákiai bajnokságokon megszerzett érmeinek a száma 22-re növekedett, amelyből 10 aranyérem volt. Saját kategóriájában Szlovákia bajnoki címével büszkélkedhet. Június is nagyon

Klajber Adam összpontosítás közben

eredményes volt Adam számára. A marokkói Agadire-ban az ITTF Junior Circuit versenyen a kadétek kategóriájában kettősjátzmában nem talált ellenfélre, és fokozatosan legyőzte a svédországi, szaud-arábiai és marokkói játékosokat, így két aranyéremmel térhetett haza. 2019-ben több a Nemzetközi Asztalitenisz Szövetség által rendezett versenyen vett részt, ahol hatszor dobogós helyen végzett, ebből háromszor aranyérmes szerzett. Legnagyobb eredményét a szlovéniai Otočec városában érte el, ahol a végső kettősjátzmában legyőzte a 2018-as év Európa-bajnokát, Bana Ivorát, majd csapatjátékban ezüstérmes és négyesjátzmában bronzérmes szerzett.

Adam a férfiak kategóriájában is jól szerepelt, hiszen év végére a ranglétra ötödik helyét foglalta el 83,3 %-os sikerességgel. A Szlovákiai Kupáért vívott harcban harmadik lett. A legújabb szlovákiai adatok alapján, a fiatalok kategóriájában a második helyen áll, míg világviszonylatban az előkelő 24. helyet

foglalja el, az európai listán a 13. helyen áll és hazai terepen a 9. helyet szerezte meg a férfiak kategóriájában. Jelenleg a szlovákiai junior és férfiak (21 évig) kategóriájában versenyez.

Eredményesen szerepeltek a szepsi biliárdosok

Az elmúlt év kedvezett a biliárdosoknak is. Első sikereiket februárban szerezték meg, amikor a II. Rebild Biliárd Ligán az 5. kört is lejátszották. Ellenfelük a besztercebányai II. BC Billiard Club 8 volt, akikkel szemben 6:3-ra győztek, köszönhetően Lukács János három, Zavadinka Zdenko kettő és Fűrjész János egy győztes mérkőzésének. Ezután sorozatban gyűjtötték az érmeiket, és végül 17 éremmel tértek haza. Ebből három arany, három ezüst és tizenegy bronz volt.

A szepsi biliárdosok. Balról: Fűrjész, Halász, Lukács

„Először játszottunk biliárd ligát Kelet-Szlovákiában. Hat csapat mérte össze erejét. A Halász Attila, Fűrjész János páros összesítésben harmadik helyen végzett. Ezenkívül a kassai tornán is részt vettünk és más versenyen, ahol Halász Attilával alkotok párost. Ami az egyéni játékokat illeti, senior kategóriában a Szlovák-bajnokságon a hatodik helyet szereztem meg” - értékelte az évadot Lukács Zoltán a biliárd csoport vezetője.

A szepsi versenyzők az eperjesi és bátfai játékosokkal közös szervezői a Kelet-szlovákiai Biliárd Kupának. Lukács Zoltán ezen a versenyen elnyerte a második helyezést, valamint részt vett a lengyelországi, romániai, magyarországi és csehországi tornákon is. „A külföldi versenyeken elért sikereknek természetesen örülünk, de számunkra sokkal fontosabb, hogy a biliárdot népszerűvé tegyék, főleg itt keleten” - mondja Lukács, aki nagyon elégedett a klub tavalyi eredményeivel.

Arannyal tért haza Ucekaj Zuzka és Rozenberg Luboš

A szepsi Birkózó Klub – a fiatalabb Šváb Dávid, Ucekaj Zuzana és Rozenberg Luboš képviseletében - áprilisban részt vett a szinai

Židzika Ján emléktornán, ahol nem találtak ellenfélre és kiharcolták az aranyérmes. Arannyal tért haza Zuzana is. A szepsi májusban a rimaszombati Szlovák Bajnokságon a szabad stílus kategóriában megmérettettek. Az éremért küzdött Béres Matúš, Ucekaj Zuzana és Rozenberg Luboš, aki a 73 kg súlyú kategóriában abszolút győztes lett, és a történelemben

A szepsi birkózók Sciranka trénerrel (balra)

először szepsi birkózó szerezte meg a Szlovákia Bajnoka címet. A dobogó fokára Ucekaj Zuzana is felállhatott, aki bronzérmes lett. Az évadtól a Kassán megrendezett Athanasz Mikulás Emlékverseny alkalmával december 7-én búcsúztak a szepsi birkózók. Sciranka Martin edzőnek ez volt az év huszadik rendezvénye, az évadot sikeresen zárták és hat éremmel tértek haza. Az összesítést tekintve 6. helyen végzett a csapat.

Sikeres évet zártak az atléták

2019-ben alakult meg a Pecze Norbert

A boldog Harajda Réka a győztes mérkőzés után

Harajda Réka aranyérmes szerzett a Világkupán

Méltán lehetünk büszkék Harajda Réka kickbox versenyzőre, aki májusban a Budapesten megrendezett Világkupán, a 40 országból érkezett 3100 versenyző közül az 52 kg-os K-1 junior kategóriában aranyérmes szerzett. Réka júniusban az olaszországi Riminiben megrendezett WAKO Világkupán Onuščák Peter tréner vezetése alatt ezüstérmes szerzett. Nagyon nagy érdem ez, hisz a versenyen 42 országból 2760 versenyző közül érdemelte ki helyezését. A tehetséges sportolónő a tavalyi év dobogósai közé tartozott. A Prágában megrendezett Grand Prix versenyen K-1 számban az elődöntőben 3 – 0 legyőzte fehéroroszországi ellenfelét, és a döntőben a cseh versenyzőnővel mérhette össze erejét, aki azonban a második körben feladta a versenyt. Réka így továbbgyarapíthatta éremgyűjteményét egy nemzetközi kitüntetéssel.

Novotná Natália

foto: ITTF, biliárd klub levéltára, ZK Moldava levéltára, Adrián Juríček, Harajda Réka levéltára

Az Athletic Legion Klub sikeres sportolói a 2019 decemberi díjátadón